

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**SIMON STEPHENS'İN "PORNOGRAFI" ADLI
OYUNUNUN VE OYUNDAKİ BİR KARAKTERİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

NURCİHAN YÜCEL

İSTANBUL, 2012

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLERİ OYUNCULUK PROGRAMI**

**SIMON STEPHENS'İN “PORNOGRAFI” ADLI
OYUNUNUN VE OYUNDAKİ BİR KARAKTERİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

NURCIHAN YÜCEL

Tez Danışmanı: ÖĞR. GÖR. ZURAB SIKHARULİDZE

İSTANBUL, 2012

ÖZET

SIMON STEPHENS'İN “PORNOGRAFI” ADLI OYUNUNUN VE OYUNDAKİ BİR KARAKTERİN İNCELENMESİ

Nurcihan Yücel

İleri Oyunculuk
Tez Danışmanı: Öğr. Gör. Zurab Sikharulidze

Ocak 2012, 50 sayfa

Modern çağın tiyatro metinleri klasik yapıdan kurtulmuş, farklı biçimler arayan, yenilikçi ve iddialı yazınlardır. Sanatın giderek uçlara yönelmesi, özgürlük sınırlarını zorlaması, tiyatroya, sahneye ve oyunculuga da yansımıştır. Oyuncular artık daha yaratıcı, çarpıcı ve sürekli kendini yenileyeni ve çok hızlı olmak zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle oyuncunun yeni yazına bakışı sisteme ne kadar uysa da değişebilmektedir.

Yazılmış olan tezin içeriği, tüm dünyada sistemleşen, Stanislavski'nin oyunculuk sisteminden yola çıkarak, günümüz yazarlarından Simon Stephens'in Pornografi adlı oyununun ve oyundan bir karakterin incelenmesidir. Oyuncu artık, sadece karaktere hakim olmakla kalmamalı, oyunun, kendisi için ne ifade ettiğini bulmalı, oyuncu kendi kişiliği ve canlandıracağı karakterini oyun içinde buluşturacağı ve seyirciye aktaracağı bir cümle bulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Pornografi, Simon Stephens, In Yer Face

ABSTRACT

A STUDY OF SIMON STEPHENS' "PORNOGRAPHY" AND A CHARACTER IN THE PLAY

Nurcihan Yücel

Advanced Acting Program
Thesis Supervisor: Lecturer Zurab Sikharulidze

January 2012, 50 Pages

The modern era theatre texts are the literatures that freed from the classical structure, innovative, ambitious and looking for different formats. Art is increasingly reaching the edges and pushing the limits of freedom itself and by doing this reflects on theatre, on stage and on acting. In that case now actors have to be more creative, more dramatic, self reformed and much more fast. Therefore it might be changing the perspective of actor's view on new literatures, although it seemingly fits the system.

The content of the thesis is a study of Simon Stephens' "Pornography" and a character from the play, also the study based on Stanislavski's acting system that become systematized all over the world. Actors should not only dominate the characterization s/he also should read between the lines, and must exactly find that "phrase" which s/he transform to the audience and to her/him self.

Keywords: Pornography, Simon Stephens, In Yer Face

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. SIMON STEPHENS'İN HAYATI	2
3. YAZARIN DÖNEMİ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
4. EDEBİ TAHLİL.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
4.1. ESERİN DÖNEMİ VE ESERE BAKIŞ.....	10
4.2. OYUNUN FABELİ.....	20
4.3. OYUNUN SUJESİ.....	20
4.4. OYUNUN İDEASI.....	38
4.5. OYUNUN KONUSU.....	38
4.6. OYUNUN TÜRÜ.....	38
4.7. OYUNUN TARZI.....	38
4.7.1. In Yer Face'in Tanımı.....	39
4.8. ANA ÇATIŞMA.....	42
4.9. ESERİN YAPISI.....	43
4.9.1. Başlangıç.....	43
4.9.2. Düğüm.....	43
4.9.3. Gelişme.....	43
4.9.4. Doruk Noktası.....	44
4.9.5. Çözüm.....	44
4.9.6. Final.....	44
4.10. KARAKTERİN İNCELENMESİ.....	44
4.11. KARAKTERİN YORUMU.....	45
5. SONUÇ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
KAYNAKÇA	50

1. GİRİŞ

Zaman değişiyor, buna bağlı olarak tiyatro da yenileniyor, yüzyıllardır “insan”ı anlatsa da tiyatro her seferinde bunu farklı bir şekilde yapıyor. Euripides’ ten Shakespeare’e, Çehov’ dan Pinter’a, yazarlar sürekli yazıyor, yönetmenler sahneliyor, oyunculara oynuyor. Ancak oyuncu, canlandırdığı role, karaktere nasıl hazırlanıyor? Şimdiye kadar geliştirilen izlek, oyuncuyu role ne kadar hazırlıyor? Bir oyuncuyu, role hazırlamak, karakterine yaklaştırmak, onu yorumlamasını sağlamak için neler yapması gerektiğine dair birçok tiyatro insanı farklı şeyler söyleye gelmiştir. Ancak bunu sistemleştiren kişi Stanislavski olmuştur.

Ben bu çalışmada Stanislavski’nin oyuncu için geliştirdiğı bu izlekten yola çıktım ancak, bu sistem üstünden, günümüz yazarlarından Simon Stephens’in Pornografi adlı oyununu inceledim. Ayrıca, yazarın içinde bulunduğı düşünölen, Türkiye’de son birkaç senedir tanınan In Yer Face tiyatrosunun/eğiliminin tanımını yaptım. Son olarak ise oyundaki bir karakteri inceleyerek oyuncu olarak oyuna ve karaktere yorumumu getirdim. Böylece klasik bir inceleme yapısıyla, günümüzün post-modern anlayışı içinde yazılmış bir oyunu inceleyerek, günümüzde bir oyuncunun bir tiyatro metnine nasıl baktığının, nasıl bakması gerektiğinin analizini yapmaya çalıştım.

2. SIMON STEPHENS'IN HAYATI

Simon Stephens, 1971 yılında Stockport'ta doğmuştur. Annesi bir ilkokul öğretmeni, babası ise bir iş adamıdır. York Üniversitesi'nde tarih eğitimi almıştır. Şu an evlidir ve üç çocuğu vardır. İngiliz Tiyatrosu'nda önemli yerler edinmiş birçok oyunu vardır. Şimdiye kadar yazdığı, basılı ve basılmamış oyunları şunlardır;

1. Three Kingdoms (2011)
2. I Am The Wind (2011)
3. Wastwater (2011)
4. The Trial of Ubu (2010)
5. 'T5 (2010)
6. A Thousand Stars Explode in the Sky (2010) (David Eldridge ve Robert Holman ile birlikte yazılmıştır.)
7. Marine Parade (2010)
8. Heaven (2009)
9. Canopy Of Stars (2009)
10. Supernova (2009)
11. Punk Rock (2009)
12. Sea Wall (2008)
13. Pornography (2007)
14. Harper Regan (2007)
15. Motortown (2006)
16. On the Shore of the Wide World (2005)
17. Country Music (2004)
18. Christmas (2004)
19. One Minute (2003)
20. Port (2002)
21. Herons (2001)
22. Bluebird (1998)
23. Bring Me Sunshine (1997)

Yazarın oyunlarından Pornografi ve Punkrock, In Yer Face tarzı oyunları, Türkiye’de ilk defa seyirciyle buluşturan tiyatro olan, Dot Tiyatrosu tarafından 2009-2010 sezonunda sahnelenmiştir. Ayrıca bu sezon içinde yazar, Dot’un düzenlediği dördüncü panel olan, ‘İngiliz Oyun Yazarları Dot’ta Konuşuyor’a katılmak üzere Türkiye’ye de gelmiştir. Yazar, Türk seyircisiyle hayatı, yazarlığı ve oyunları üzerine bir söyleşi yapmıştır.

Stephens, sekiz yaşından itibaren keyif aldığı için yazdığını söyler. Ama yazma hayali, oyun yazarı olmak değil, şarkı yazarı olmaktır. 10 ile 22 yaşları arasında sürekli olarak şarkı sözü yazmış ve yazdığı şarkıları barlarda söylemiştir. Ancak daha sonra bu fikrinden vazgeçmiştir.

Yazar, üniversiteye gidene kadar tiyatroyla çok ilgilenmemiştir. İzleyici olarak da çok etkin olmamıştır. Kendi isteğiyle ilk tiyatroya gidişi 18 yaşında, üniversiteye başladığında olmuştur. O zamandan sonra iyi bir tiyatro izleyicisi olur Stephens ve her ne kadar çok kötü oyunlar da izlediğini söylese de izlediği birçok iyi oyundan da etkilenir.

Stephens’in yazarlığına etki eden bir başka etmen de, seksenli yıllardaki televizyon furyasıdır. İngiltere’de o zamanlarda çok iyi yazarlar televizyon için iş yapmaktadırlar ve Stephens da onları izlediğini, bu yazarların anlattıkları hikayelerin karanlık gücünün onu çok etkilediğidir. Yazar bunun dışında Amerikan bağımsız film yapımcılarından etkilenmiştir, 28 Mart 2010’da Dot’un düzenlediği “İngiliz Yazarlar Dot’ta Konuşuyor” adlı paneldeki konuşmasında David Lynch ve Martin Scorsese’den çok etkilendiğini anlatır:

Mavi Kadife ya da Taksi Şoförü’nü izlediğim zamanı hatırlıyorum. Metabolizmamın tam tepesine oturup, benim bir yazar olmam gerektiğini söyledi. Bu filmlerdeki karanlık, şiddet, aslında benim üzerimde, benim en azından büyümemde etkisi olduğunu söyleyebileceğim faktörler aslında.

Simon Stephens oyun yazmaya başladığında, bu literatür ile ilgili hiçbir şey bilmediğini onun için itici gücün ve sanatını bir biçime dönüştüren şeyin Rock'n Roll müziğinin kendisi olduğunu belirtir. Yazar için sahnede müzik yapan bir grup ile sahnede bir tiyatro eserini canlandıranlar arasında çok büyük bir benzerlik vardır ve onları izlemenin etkisi aynıdır;

Bir punkrock konserine gittiğiniz zaman hissedeceğiniz heyecan, aynı, idrak edeceğiniz zeka ve karanlık ve vahşet dolu görüntüleri, Martin Scorsese'de de görebilirsiniz. Aslında temel açıdan bakarsak yaptığım tek şey bunları karşılaştırmak oldu. (Panel 2010)

Yazar üniversite yıllarında drama kulübünde oyunlar yazar, bazılarını yönetir. Yazdığı dört oyunun ardından kulüp kapandıktan sonra, 1992 yılından oradan ayrılır ve Edinburgh'a taşınır. Ailesine, öğretmen olmayacağını yazar olacağını söyler ve Edinburgh'a gider ve orada bir çok işte çalışır. İki yıl orada yaşar, tiyatro için oyun yazar. Bir çok tiyatrocuya bağlantı kurar, Traverse tiyatrosuyla bağlantı kurar ancak Edinburgh' dan ayrılır. Yazar planının Edinburgh, Londra, Dublin, Paris ve Glaskow'da yaşamak olduğunu ve bu nedenle 94 yılında Londra' ya taşındığını söyler. Ancak Londra' ya taşındıktan sonra oradan ayrılamaz, hala orada yaşamaktadır ve şehrin onu etkilediğini söyler;

Londra harika bir şehir. Beni büyülüyor. Bunu çok zor bir roman okumaya benzetiyorum. Londra'yı Karamazov Kardeşler'e benzetiyorum. 16 yıl sonra hala Londra'dayım ama hala tam olarak bu şehri çözemedim. Benim için, hem kişilik hem yazar olarak şu çok önemli, oradan çıkamadığım için, orayı net olarak anlayamadığım şeyler beni büyülüyor aslında. Yani hayal gücümü tetikleyen şeyler de bu, anlayamadığım için oradan çok büyüleniyorum. (Panel 2010)

Yazarın ilk profesyonel sahnede oynanan oyunu Riverside Studios Theatre tarafından, Edinburgh Festival için hazırlanan, Bringing Sunshine adlı oyunudur. 97 yılında festivalde oynanan bu oyunun ardından yazar, bu oyunda oynayan oyuncular için, aynı kumpanya için birkaç oyun daha yazar. Daha sonra ise Londra' ya geri döner. Ardından Blue Bird adlı oyununu yine aynı kumpanya için yazar ancak bu sefer oyunu hiçbir

beklentisi olmasa da Royal Court Theatre'a gönderir. İki ay sonra, yazar artık çocuk yapmaya karar vermiş, düzenli bir işi olması için öğretmenlik yapmaya karar vermiştir. Royal Court'dan gelen haberle yazarın hayatı da değişmeye başlar. Royal Court, Blue Bird oyununu, 6 Ekim 1998 tarihinde, Stephens'ın ilk oğlunun doğduğu gün, oynayacakları haberini yazara verir. Oyun genç yazarlar festivalinde sahnelenir. Tiyatrodan Stephens'a bir oyun daha yazması için yeni bir teklif gelir. Yazar bir sene içinde yeni bir oyun, Christmas adlı oyunu yazar ve tiyatroya yollar ancak bu sefer Royal Court oyunu geri çevirir. Ancak daha sonra yazarı arayarak Royal Court'un daimi yazarı olmasını isterler. Yazar bu teklifi kabul eder ve 2000 yılından itibaren Royal Court'un daimi yazarı olarak çalışmaktadır. Ayrıca öğretmenliğe devam eder, tiyatronun genç yazarlar programını yürütmektedir.

Yazar profesyonel olduktan sonra da biçimsel anlayışının değişmediğini ancak oyun yazmanın nasıl olması gerektiğine odaklandığını belirtir. Kendi fikirleri nedir, neleri benimsemektedir, düşündüğü fikirler üzerinden bir karakter ve anlatıyı nasıl çıkarmalıdır bunun üzerine uğraşır ve oyunlarını bu doğrultuda yazar. Diyalog yazmak en son düşündüğü şey olmaktadır. Bu nedenle yarattığı dil diğer In Yer Face yazarlarından daha farklı, buğulu ve yüklüdür;

O geleneksel İngiliz Natüralizmini, şiirsel bir üslupla harmanlamıştır. Onun karakterleri durduğunda, onların hayal güçlerinin oldukça bireysel farklılıklarla, tuhaflık, acı ve muhteşemlik içinde uçmaya başlamalarına izin verir. (Sierz 2010, sy. 4).

Yazar oyun yazma sürecinin, sahnede olup bitenin, şekillendirilmesi, boyutlandırılması olduğunu düşünmektedir. Ona göre oyun yazmak, davranışı haritalandırmaktır. Stephens kendini edebi bir kişi, harflere hakim olan biri olarak görmez. O çalıştığı alanın kütüphaneler değil, oyunların sahnelendiği yerler olduğunu söyler. İngiliz tiyatrosunun da en önemli etkeninin de bu olduğunu düşünür.

Yazarın oyunları her ne kadar karanlık ve umutsuz gibi görünse de her zaman bir umut, iyimserlik duygusu barındırır. Stephens oyunlarında bu ikilemi aynı anda çok iyi barındırır ve işler;

Kaçınılmaz ekolojik ve siyasi felaketlerle bu kadar hayal kırıklığı yaşamadan bunları düşünmek bir inanç gerektiriyor. Evet iyimserim ve evet bir taraftan da her şey çok korkutucu geliyor bana. Ama bu benim işim. Ben dünyanın sorunlarını çözebileceğime inanmıyorum. El-Kaide'nin terörizm sorunlarını çözeceğimi düşünmüyorum. Ama ben bu sorunların hepsine, katlanarak artan nüfus sorununa, ekolojik felaketlere veya Avrupa ya da Amerika' da uyuşturucu kullanıp ya da okula gidip ateş açarak insanları öldüren çocukların sorunlarına çözüm getiremem. Ben yapabileceğim kadar şey yapmıyorum ve bunu dramatize ederek, bu soruları getirerek izleyicinin bu soruları sormasını sağlayabilirim. Yani benim oyunlarımın mesajları yok. Bir kuşku var ve soru sormayı tetikliyor. Cevap vermek yerine, sorular sorduruyor. (Panel 2010)

Yazar oyun yazmanın ve tiyatronun kendisi ve seyirci için bir terapi olmadığını belirtir. Ancak ona göre oyunları kendisi ve seyircinin yaşadıkları şekli, ne olduklarını görebilmek için bir yol olduğunu düşünmektedir. Yazar çok küçükte olsa kurtarılma ihtimaliyle ilgilendiğini söyler.

Stephens, Pornografi oyununu yazma sürecinde, İngiltere' de yaşanan terör olayının İslami kesimiyle ve bu kişilerin arkasındakilerle ilgili bilgiye sahip olmadığını ve zaten bu gerçeklerden yola çıkarak kurguladığı hikayede insan olgusunu öne çıkarmak olduğunu ve bu nedenle hikayeden İslamcılığı, İslami unsuru, bilinçli ideolojiyi çıkarttığını belirtir. Yazar yaşanan gerçekleri kurgusallaştırıp, insanın insana, yaşadığı dünyaya olan sorumluluğunu anlatmaya çalışmıştır. Oyunu yazma nedeninin teröristi insanlaştırmaya çalışma içgüdüsüyle ortaya çıktığını söyler.

Yazar Londra'daki olaylar sonrasında insanların, teröristlerin İngiltere' de yaşayan İngiliz vatandaşları olmasına çok şaşırıldıklarını ve bunu canavarca bulduklarını, onları şeytani gördüklerini ve bu durumun kendisini endişelendirdiğini söyler. Çünkü Stephens, kötülüğün ve şeytanın olduğuna, insanların kötü, canavar olduklarına

kesinlikle inanmamaktadır. Yazar, insanlığın yeniden talep edilmesinin, aslında bir cinayet işlenmesi yüzünden değil, birinin ölmüş olması gerçeğinden doğacağını düşünmektedir. Oyundaki karakterlerinin de kendi ölümcüllüklerine sabit fikirli olarak saplanıp kaldıklarını belirtir, tıpkı Londra'da bombalamalar sırasında orada yaşayan insanlar gibi. Yazar işte bu içgüdüyü anlatmaya çalıştığını belirtir.

3. YAZARIN DÖNEMİ

1971 doğumlu yazarın, yazarlık dönemi, doksanlarda başlayıp hala devam etmektedir. Bu bölümde yazarın ve aynı dönem yazarların çıkışlarının nasıl olduğuna, hangi dönemde ne gibi koşullarda yetiştiklerine, yaşadıkları dönemin onları nasıl oyunlar yazmaya teşvik ettiğine değinilmiştir.

İngiltere’de 1979 yılında Margaret Thatcher’ın iktidara gelmesiyle birlikte başlayan muhafazakarlaşma süreci içinde çocukluklarını yaşayan yazarlar, gençlik yıllarında ise bu politik duruma, yaşam tarzına karşı gelişen özgürlük, aşırılık, kültürünün içine çekiliyorlar. Kendi seslerini herhangi bir şekilde duyurmak için kitlesel protestolar yerine, kendi başlarına, denetimden geçmeyen farklı çalışmalarla kendilerini ifade ediyorlar. Kimi gençler fanzinler çıkarırken, kimileri, müzik yaparak kimiye film çekip, sokak resimleri yaparak kendini dışarı vuruyor. Ve böylece sistemin yaptırımı olan ‘do it yourself’ kavramı, gelişen punk kültürüyle birlikte aslında bir karşı duruş haline dönüşüyor. Bunun dışında dünya da hızla değişiyor, ülke dışında yaşanan savaşlar an be an televizyonlardan gösteriliyor, ideolojik ayrımların değiştiğini, siyaset yapanların dürüst olmadıklarını düşünen gençler gittikçe çoğalıyor. İşte bu koşullarda yetişen gençler, yazıyor ve kafalarının ardına kazınmış her şeyi adeta kusuyorlardı.

Doksanlarda, ‘memleketin hali’ oyunları gözden düşmüştü, ama çoğu genç yazar çağdaş yaşamın canlı bir portresini çizmeyi başarıyordu. Britanyalı olmanın ne anlama geldiği hakkındaki kabul görmüş kanılar sorgulanıyordu. Britanya, ailelerin sorunlu, bireylerin acımasız ve ilişkilerin problemlili olduğu, yalnızların tek göz odalardan sefil dairelere sürüklendikleri, kasvetli bir yer olarak görülüyordu. (Sierz 2009, s. 290).

Aslında tarihsel gelişim, değişime ve bunun üzerinden, In Yer Face yazarlara baktığımızda, dünyanın dönüşümüyle birlikte, makro-sosyolojinin mikro-sosyolojiye dönüşünü ve bunun sanata yansımalarını görürüz. Artık büyük savaşların yerini, terör saldırıları, psikolojik savaşlar almış, büyük söylemler yerini bireysel eylemlere bırakmıştır. Büyük toplumsal söylemler, anlatılar değerini yitirmiş yerine toplumun değil, bireyin var olduğu söylemi gelmiştir. Mark Ravenhill’ in Shopping and F***ing

adlı oyununda Robbie karakteri bu durumu şöyle anlatır ki aslında bu fikir tüm In Yer Face yazarlarınca da geçerli gibidir;

Robbie

...Bence ... hepimizin hikayelere ihtiyacı var, devam edebilmek için hikayelere ihtiyacımız var. Ve uzun zaman önce büyük hikayeler vardı. O kadar büyük hikayeler ki hayatını onunla geçirebilirdin. Tanrılar ve kaderin güçlü elleri. Aydınlanmaya giden yol. Sosyalizmin yükselişi. Ama hepsi öldü, ya da dünya büyüdü ya da bunadı ve biz de bunları unuttuk. Ve şimdi kendi hikayelerimizi uyduruyoruz. Küçük hikayeler. Değişik yerlerden geliyorlar. Ama hepimizin bir tane var. (Ravenhill 1996, s.71).

Bu durum tüm dünyayı kapsadığı gibi yazarları da içine alıyor. Thatcher döneminde büyüyen bu yazarlar, 'Toplum diye bir şey yoktur! Tekil erkekler, kadınlar ve aileler vardır!' deyişinden ve yaratılan 'do it yourself' kavramından yola çıkmış ve tepkilerini kendi yarattıkları küçük hikayelerle dile getirmişlerdir.

4. EDEBİ TAHLİL

4.1 ESERİN DÖNEMİ VE ESERE BAKIŞ

Simon Stephens, oyunu 7 Temmuz 2005 Londra Bombalamaları'ndan iki sene sonra 2007 yılında yazmıştır. Pornografi oyunu, günümüz insanının sıkışmışlığını, yabancılaşmasını, günlük olaylar çerçevesi dahilinde anlatır. İngiltere'de aynı günler içinde yaşanan gerçek olayları yaşayan ve anlatan çeşitli karakterlerin çevrelerinde olan olaylara, insanlara ve kendilerine olan tepkilerini ya da tepkisizliklerini görürüz.

Hikayenin arka planında, 2005 yılının Temmuz ayında geçen bir hafta anlatılır. Bu günler içerisinde yaşanan dört büyük olay yaşanmıştır. 2 Temmuz'da İngiltere'de başlayan Live 8 konserlerini, İskoçya, Gleneagles'ta düzenlenen ve tüm dünya liderlerinin katıldığı G-8 zirvesi takip eder, ardından 6 Temmuz'da 2012 Olimpiyatlarının yapılacağı şehrin Londra olduğu açıklanır ve kutlamalar başlar, sonraki gün 7 Temmuz'da Londra'da bombalamalar yaşanır. Pornografi'deki karakterler de tam da bu günleri yaşarlar.

Oyunun isminin neden Pornografi olduğuna gelecek olursak, yazarın, yaşanan bombalama olayı üzerinden şöyle bir mantık yürütme ve benzetme yaptığı görülür:

'Oyunun ismi neden Pornografi? Çünkü oyundaki ana günah, intihar bombacılığı ve Stephens' a göre bu çeşit bir eylem sadece teröristin kurbanlarını bireyden ziyade somut nesnelere olarak görüyorsa mümkün olabilir. Bu bakış açısı (nesnelere dünyası) yabancılaştırıcı ve baskıcıdır. Bundan dolayı, Stephens oluşturduğu psikolojik okumayı, porno sektöründeki kadınların nesneleştirilmesi ile eşleştirir. (Sierz 2010, sy. 5).

Pornografinin tanımına bakacak olursak aslında bu kavramın cinsellik dışında bir tanımı olduğunu görebiliriz;

- Dolaysız anlatım türü. Anlatılacak olay ima edilmez, olduğu gibi gösterilir.
- En doğal olanın en yapay hale getirilmesinin bir kanıtı.
- Duyarlılığın körelmesi. Yabancılaşma ve izolasyon ve bundan duyulan gizli suçun haz ortağı.
- Pornografi, muhakkak seks, resim veya yazı değildir. Pornografi talep anında bütünüyle elde edilebilendir.
- Gösterme fetişinin son ve doruk noktasıdır pornografi. Sadece ahlaki kavramlarla ilgisi yoktur bunun. Her şeyle ilgisi vardır. Gösterme ve gösterilmenin sınırsızlığının başlangıç noktasıdır. Aslında kafası kesilen bir Rus askerinin görüntüsü de pornografidir.
- İnsanın içinde duran sakin bir hal ve devinim vardır. Belli görüntüler, olaylar bu sakin hali dalgalandırır, bozar, bulandırır. İşte tüm bu görüntüler pornografidir. Sadece şiddet ve seks içeren değil, her türlü insanın görmek istemediği, görmesinin kendisinde içgüdüsel bir hareket başlatacağı düşünülen olgu pornografidir.
- Baudrillard'a göre pornografi: "Gerçeğin yerini görüntü, görüntünün yerini gerçek aldı" düşüncesinden hareket eden düşünür, bir adım sonrasında görüntüden meydana gelen üst gerçek kavramı için baştan çıkartıcı ve kontrolsüz tanımını yapar. Bu pornografidir.
- Pornografide hiçbir şey saklanmaz ve her şey olabildiğince sergilenir. Bu nesne ile özne arasındaki ilişkinin mesafesizleşmesidir.

Oyunda pornografinin tüm tanımlarını karakterler üzerinden görmekteyiz. Kendilerine, çevrelerine ya da olaylara karşı takındıkları tavırlar ve yaptıkları eylemler, sistemin onları getirdiği konumlar, durumlar da oldukça pornografik. Yazar da oyunuyla ilgili bir röportajında şunu belirtiyor:

...Bununla birlikte pornografik zamanlarda yaşıyoruz ve bu duruma karşın insanlar hala mahremiyet ve samimiyete duydukları ihtiyacın farkına varıyor ve arıyorlar. Pornografi her şeye rağmen oyun ne hakkındaysa sadece onunla ilgili. Cinselliğe internet sayesinde bu kadar kolay erişebiliyorsak bu bir süre sonra seksin içinden

mahremiyet kavramının çıkmasını sağlayacak. Herhangi bir işten bağlamı çıkarmak da anı derecede pornografik bir şey olacaktır.

Yazar, oyundaki bütün karakterlerin bir benzerliği olduğunu düşünmektedir. Bu nedenle oyunu, Shakespeare'in 'As You Like It' metnindeki Jaques karakterinin 'İnsanın Yedi Çağı' tiradından yola çıkarak, yedi bölüme ayırmıştır. Stephens bu konuyla ilgili yine aynı röportajda şöyle söylemektedir; "Oyundaki bütün karakterlerin bir benzerliği var. Kısacası hayatımız hakkındaki çoğu şeyin, o tiradın içinde var olduğunu düşünüyorum".

Shakespeare, oyununda Jaques'in ağzından dökülen sözlerle hayatın özetini herkesin akıllarına kazımıştır ve yüzyıllar geçse de Stephens hayatın böyle sürdüğünü düşünmektedir:

JAQUES

*Tümüyle bir sahnedir yaşam;
Erkeklerle kadınlarsa, hepsi birer oyuncu;
Biri çıkar, öteki girer ve her biri,
Kendine düşen sürede pek çok rol oynar;
İnsanın yedi dönemi yedi perde eder.
İlk perdede bebektir; dadısının kollarında
Cıyak cıyak bağırان, her an kusan bir bebek.
Sonra, sızlanıp duran okul çocuğu gelir;
Elinde çantası, pırıl pırıl sabah suratıyla;
Salyangoz gibi sürüne sürüne,
Gönülsüzce okuluna yollanan çocuk.
Sonra sıra sevdalıda: baca gibi iç çeker durur,
Ezgiler düzer sevdiğinin kaşlarına.
Arkadan panter bıyıklı, onur düşkünü asker gelir;
Desteksiz atmadan edemez; her an her şeye hırslanıp
Kavga çıkarmak için bahane arar;*

*Şan şöhret denen o sabun köpüğünü
Topun ağzında bile aramaktan çekinmez.
Sonra sıra yargıçtadır;
Semiz tavukla beslenmiş okkalı toparlak göbeğiyle,
Haşın bakışları, görevine uygun resmi sakalıyla;
Ardarda bilgece deyişler sıralayıp,
Beylik örnekler vermeye meraklı yargıç da
Rolünü oynar geçer. Sahne değişir;
Altıncı dönemde sıra
Sıksa, terlikli, pimpirik ihtiyara gelir;
Gözlükleri burnunun üstüne düşmüş, yanakları sarkmış,
Gençliğinden kalma iyi korunmuş pantolonu,
Bir deri bir kemik bacaklarına çuval gibi bollamıştır;
O tok erkek sesi yeniden tiz çocuk sesine dönmüştür;
Islık gibi çıkar ağzından.
İlginç yollarla dolu bu tarihsel oyunun son sahnesi
İkinci çocukluk ve sınırsız unutkanlıktır;
Ne dış kalmıştır artık, ne göz, ne tat,
Ne de başka bir şey. (Shakespeare 2010, ss.65-66).*

Stephens işte bu tiradta anlatılan yedi evreyi, sahneler üzerinden gösterirken, sahnelerin sıralamasını tersine çevirmiştir. Belki de böylelikle en baştaki halimizle sondaki halimizin bir farkı olmadığını bir kez daha göstermek istemiştir. Aynı zamanda geriye doğru sıralanan sahneler, bir bombanın geri sayımı olarak da yorumlanabilir. Böylece sahne sıralaması ve tiraddaki dönemlere bakacak olursak; Yedi/Bebeklik, Altı/Okul çağı, Beş/Aşıklar, Dört/Asker, Üç/İktidar, İki/İhtiyarlık, Bir/İkinci çocukluk, Unutkanlık olduğunu görmekteyiz. Tüm bunlar yazarın yarattığı her sahneyi kapsayan kavramlar haline de gelmektedir. Yalnız oyunun son sahnesinde, 7 Temmuz Bombalamaları esnasında hayatını kaybedenlerle ilgili bilgi verilmektedir. Bu sahneye, tirada karşılık gelen, çağlar üzerinden baktığımızda, bu bölümün, 'Unutkanlık' olduğunu görmekteyiz.

Sanırım Stephens bu son sahneyle de, yaşanan tüm bu kötü olayların her ne kadar kayıplar verilse de insanlar tarafından unutulduğunu ve yaşamın bir şekilde devam ettiğini anlatmak ister bizlere.

Bülent Bozkurt, ‘As You Like It’ in Türkçe çevirisinin giriş bölümünde oyunla ilgili şöyle yazmıştır:

Oyunda yaşamın insanı nasıl yönlendirdiğine, bireylerin kimi zaman topluluk ve kitlelerin kaderini nasıl değiştirdiğine, insanoğlunun her an ne köklü değişimlere uğrayabileceğine; yine bir değişim türü olan aşk-sevgi denen şeyin hem ne denli rasgele bir olgu, hem de kaçınılmaz bir yazgı olduğuna, iyiyle kötünün, derinle yüzeyselini nasıl kolayca yer değiştirebildiğine, gerçekte görünümün birbirinden hem farklı hem farksız olduğuna, insanın hem akıllı hem de aptal bir yaratık, insan yaşamının ise sonuçta hem önemli ve anlamlı, hem de anlamsız olduğuna, belki kendisi bile bir rastlantı olan insanın yaşamında rastlantının ne denli komik, acıklı, önemli ve şaşırtıcı bir öge olduğuna, insanlar arası etkileşimin ve iletişimin süregelen tuhaflıklarına sık sık tanık oluyor okur/seyirci.

Shakespeare’ in pek çok oyunu gibi, Size Nasıl Geliyorsa da yine en genel ve kapsamlı anlamda ‘değişim’le ilgili. İnsanlar – her biri bir ‘mikrokozmos’ olduğu için, evrenin ve öteki bireylerin tüm özelliklerini potansiyel olarak taşıdıkları içinkılıktan kılığa, kimlikten kimliğe bürünüyorlar, kimi zaman yavaş yavaş, kimi zaman ansızın değişiyorlar, gerekçeli veya gerekçesiz değişiyorlar. (Shakespeare her zaman olduğu gibi, gerekçelerle ilgilenmeyi okurlarına bırakıyor, böylelikle hem zaman ve yerden tasarruf ediyor, az sözle çok şey anlatıyor, hem de okurlarının da sanatsal yaratım sürecine katılımını sağlıyor.) Ama değişime de bir türlü alışamıyorlar, hazırlıklı olamıyorlar, değişimi anlayamıyor, hazmedemiyor, anlamaya çabalamaktan da bıkmıyorlar. (Shakespeare 2010, s.9).

İşte Stephens’da yüzyıllar sonra Pornografi adlı oyununda insanın ‘değişimi’ni gözler önüne getirmiştir. Londra’da yaşayan, rastgele her an karşılaşabileceği, birkaç insanın; hayatın akışı içinde, yaşanan büyük toplumsal dönüşümlerin içinde olsalar da, kendi yalnızlıkları, mikrokozmosları içinde neler yaşadıklarını, duygularını, gün içinde girip çıktıkları kimlikleri, rolleri, yaşamın onlar için ne anlam ifade ettiğini bizlere anlatan yazar, bu hikayeleri, İngiltere’de gerçekten yaşanan dört büyük toplumsal olay üzerinden çerçevelemiştir. Bizler de bu, küçük hikayeleri olan insanların değişimlerini,

dönüşümlerini ve bu insanların da aynı Shakespeare'in oyunundaki karakterler gibi değişime hazırlıklı olmadıklarını, alışamadıklarını, değişimi anlayamadıklarını görürüz:

Yedi

...

O gün radyoda haber dinlediğimi hatırlamıyorum. Sadece herkesin bir konserden bahsettiğini hatırlıyorum. Adamın biri bir konserden bahsediyor. İtiraf etmeliyim ki bu konserin ne amaçla yapıldığını tam olarak anlamıyorum. Adam radyoda heyecanla bu konser meselesinden bahsediyor. Şarkıcının heyecanı, Lenny'nin huysuzluğu, vızvızlanması, kahvenin tadı derken gözyaşlarımın yanaklarımdan akıp gazeteye damladığını fark ediyorum, şaşırıyorum... (Pornografi 2007, s.2).

Yedi

...

Metro insan kaynıyor, bugünlerde hepsinin iPodu var. Bu ne zaman böyle oldu?' (a.g.e., s.3)

Yedi

...Bir gecede iki rötuş. Rötuş işin anahtarı. Öyle diyor. Rötuş ve Ar-Ge, rapor yazarken işin anahtarı. Rapor sonucunun bir çıktısını almamı istiyor. Çıktıyı alıyorum ama yanlış kağıda. Fotoğraf kağıdına basıyorum. Makinede fotoğraf kağıdı var, kontrol etmiyorum. David bana kükrüyor. Ben ne yaptığının farkında mıyım? Fotoğraf kağıdını yok etmenin, yırtıp parçalamanın ne kadar zor olduğunun farkında mıyım? Neden kontrol etmedim? Düşünmüyor muydum? Düşünmüyor muyum? Sikeceğim hiç mi düşünmüyorum?' (a.g.e., s.5)

Yedi

...

Ertesi gün, gün ortasında ne oldu diye bakmaya gittim. BBC'nin internet sitesi Londra diyordu. Aşağı yukarı üç dakika boyunca inanmadım. Tekrar ve tekrar sonra yine tekrar bakmak zorunda kaldım.

Gülüyor musun yoksa ağlıyor musun?

Ne?

Gülüyor musun yoksa ağlıyor musun, dedim.' (a.g.e., s.6)

Üç

...

Öğleden sonra haberi verdiklerinde arabamdaydım. Radyo açıktı. 2012 olimpiyat oyunlarının ev sahibi... Londra! Yumruklarımı havaya kaldırdım. Neredeyse arabanın tavanını deliyordum. Kutlamak için kornaya bastım. Başkaları da korna çaldı. Sanki yolda arabalarımızda büyük bir partideymişiz gibiydi. Herkes birbirine sırtıyordu.

Ben pek ne düşüneceğimi bilemedim aslında.

Ya saçmalama! Ne bileyim? Hayat çok kısa.' (a.g.e., s.43)

Üç

...

Rüyamda seni gördüm. Korkunçtu. Korkunç bir rüyaydı.

-

Uyandım. Karım burada zannettim. Karım yanımda uyuyor zannettim. Uyurken Mark'a benziyor. Yanımda değildi. Yalnızdım. Kafayı yiyorum ben. Resmen aklımı yitiriyorum ağzına sıçayım.

-

Bu şeyler, bunlar morluk gibi değil. Bunlar geçmez. Bunlar yara, kesik.' (a.g.e., s.48)

İki

...

Kendime yemek hazırlamak için alışveriş yapmaktan nefret ediyorum. Yiyecek satan dükkanlara gittiğimde, insanlara baktığımda, ölümlle doluyorum, gerçek umutsuzlukla doluyorum. Dünyada böyle giyinen insanlar varken pathican almanın ne anlamı var? Dünyada yüzleri böyle olan insanlar varken? Böyle aksamlar varken? Çocuklarına böyle davranan insanlar varken?' (a.g.e., ss.50-51)

İki,

...

İlk bir gece. Evlerin birinden müzik sesi geliyor. İnsanlar bir şeyin bir tarifini dinliyorlar. Yakınlarda bir yerlerde birileri mangal yapıyor.

Tavuk kokusu alıyorum. Mangalda tavuk kokusu alıyorum. Güzel kokuyor.

Saat dokuz.

Tavuğun piştiği evi buluyorum ve kapıyı çalıyorum.

Merhaba.

-Nasıl yardımcı olabilirim?

Ben, ben, ben, lütfen kusura bakmayın.

-Size, sizin için yapabileceğimiz-?

Evinizin önünden geçiyordum. Tavuk kokusu aldım.

-Efendim?

Çok güzel kokuyor.

-Mangal yapıyoruz. Kusura bakmayın. Size nasıl yardımcı olabilirim?

Ben de biraz alabilir miyim?

-Siz de biraz?

Sadece tavuğunuzun çok güzel koktuğunu söylemek istedim.

-Teşekkür ederim. Demıştiniz.

Ben de öyle gelip kapınızı çalıp tavuğunuz çok güzel kokuyor ben de biraz alabilir miyim dersem ne olur diye merak ettim.

-Hı.

Gülmeyin.

-Bana biraz komik geldi.

Bana gülmeyin.

-Sen kaç yaşındasın?

Ne?

-Hassiktir, sen biraz geri zekalısın değil mi tatlım?

Bana gülmeyin.

-Tamam.

Ne?

-Burada bekle içeri girme.

-

-

-

-

-

-

-

-Al.

Teşekkür ederim.

-Hiç peçetem yok kusura bakma.

Yo. Yo. Yo. Yo. Böyle iyi. Çok incesiniz. Bu çok güzel. Teşekkür ederim.

-Sana bira da getirecektim ama vazgeçtim.

Hayır. Bira istemiyorum. Sadece biraz tavuk istedim. Sadece- bu çok güzel. Teşekkür ederim.

Eve yürüyorum. Tavuğun tadı çok güzel. İçeri giriyorum. Artık ayaklarımı hissetmiyorum. Yüzümden aşağı gözyaşlarının dökülmesine hiçbir anlam veremiyorum. Hiçbir anlam veremiyorum. (a.g.e., ss.52-53-54)

Yazar ayrıca, Shakespeare'in de oyununda anlattığı 'insan'ın, değişiminin, yaşamın anlamı ya da anlamsızlığının, artık yeni dünyada, çağımızda, hayatın akışı içinde yaşanan olayların, televizyonlar, medya, internet tarafından nasıl ifşa edildiğini, tüm insani duyguların, nasıl para kaygısına dönüştüğünü ve bir formül haline geldiğini, bu durumun, insanlığı, yozlaşmaya ve duyarsızlaşmaya ittiğini, böylece temel değerlerin yok olduğunu ve asıl tam olarak bu durumun pornografik oluşunu anlatıyor bizlere.

Beş

...

En sevdiğim sahne neresi biliyor musun? Bak bu her seferinde oluyor. Ve her seferinde de çok komik. Şimdi onları yaşadıkları bir kaybı anlatırken izliyorsun. Belki çocukları kaçırılmış. Ya da bir terör saldırısında sevgilileri ölmüş. Ya da bir doğal afet falan... Ya da sadece, ne bileyim işte, genel olarak şeyin akışında –

Hayatın.

Evet hayatın akışında. Ve her seferinde de bunu yapıyorlar! Tamamıyla normal bir şekilde konuşmaya başlıyorlar, son derece güzel, zarif bir şekilde konuşuyorlar ve çoğu zaman şeyler -

Mutlu?

Mutlular evet. Ama sonra kaybettikleri kişinin, çocuğun, sevgilinin ya da iş arkadaşının düşüncesi onlara bir tren gibi çarpıyor. Boğazları düğümleniyor. Ve devam edemiyorlar. Gözleri doluyor. Biz de ne yapıyoruz, öylece onlarla kalakalıyoruz. Her seferinde. Sahne sonuna kadar rahat bir 20 saniye öylece onlara bakakalıyoruz. Bu artık bir formüle dönüştü. Bence zamanımızın en büyük başarılarından biri bu. (a.g.e., s.19)

Pornografi oyununda sıradan insanın, sistemin yarattığı gerçeklikler içinde, sıkışmışlığını, birey olarak kendini var etme çabasını ve bunu eyleme döküş biçimini, toplumsal hareketlerin, insanın değişimindeki etkisini (makro-sosyolojinin, mikrososyolojiye dönüşü), birbirlerinden çok farklı karakterler üzerinden görmekteyiz. Ancak yazar, karakterleri bizlere anlatırken, bir mesaj taşıma kaygısı duymamıştır. Yazar için karakterler, çok önemlidir, onlar aksiyon yaratır. Ve yaratılan aksiyon ve düşünceler üstünden, yazarın da düşüncelerini anlayabiliriz. Yazar oyunda bir bombacı ile çalışan bir annenin, aynı şehirde, aynı zamanda ve aynı sıkışmışlıkta aynı duyguda olabileceği ihtimalini bizlere göstermiştir. Böylece sistemin yarattığı, bombacılar üzerinden yaptığı politikanın da, yaratılan kontekstsiz kahraman ve kötü adam imajının da, eşit ölçüde pornografik olduğunu ve bunun bir karmaşa yarattığını tarif etmiştir.

4.2 OYUNUN FABELİ

Oyundaki tüm sahnelerde, karakterlerin, 2 Temmuz ile 7 Temmuz 2005 tarihleri arasında (Live 8 Konserleri(2Temmuz), İskoçya Gleneagles'ta düzenlenen G8 Zirvesi (6-8 Temmuz), G8 Zirvesi' ne karşı yapılan protestolar ve 7 Temmuz'da gerçekleşen metro ve otobüs patlamaları) yaşadıkları anlatılmaktadır.

4.3 OYUNUN SUJESİ

Yedi

Kadın kabustan uyanır. Kabusunda oğlunun suda boğulduğunu görmüştür. Yatağından kalkıp oğlunun odasına gider, oğlunu uyurken izler. Cumartesi sabahı, yatağına geri döner, kocasının yanına uzanır. Uyuyamaz, oğlunun uyanmasını bekler. Çocuk (Lenny) uyanır. Kadın Lenny'i alıp alt kata iner, radyoyu açar, oğlunu mama sandalyesine oturtur. Kendine kahve hazırlar, içer. Kocasını uyandırmaz.

Radyoda yayınlananları duyar. Bir konserden bahsedilmektedir. Kadın konserin ne amaçla yapıldığını anlamamaktadır. Ama radyodaki adamı dinleyip, oğlunu izler ve gazete okurken ağlar. Ağlamasına bir anlam veremez.

Öğleden sonra alışverişe çıkar, kafasında hafta içi yapacağı işleri organize eder. Oğluyla sokaklarda gezer, vitrinlere bakar, kendine bir şeyler alır, dükkanlarda konser görüntülerini izler, konserin ve o günün çok önemli olduğuna karar verir, bununla dalga geçer. Oğlunu gezdirirken oğlu uyuya kalır. Kadın eve döner.

Eve döndüğünde kocasını evde bulamaz. Buna şaşırır ama düşünmemeye çalışır. Kocası eve döndüğünde nerede olduğunu, ne yaptığını, ne aldığını, aldığı boyaları ne yapacağını sorar. Kendine aldığı sandaletleri gösterir.

Pazar sabahı kocası (Jonathan) ve oğlu dışarı çıkmak için hazırlanır. Kadın yataktan kalkmaz. Kadın kocasının Pazar sabahları oğlunu nereye götürdüğünü bilmemektedir. Jonathan ve Lenny çıkarlar. Kadın kalkar, ne yapacağını bilemez, oturur. Kocasını ve oğlu dönerler, kocasının saçları dağılmış ve yanakları kızarmıştır. Kocasının bu hali kadının hoşuna gider. Lenny uyuduğunda kadın ve kocası çay saatini televizyon karşısında yaparlar. Kadın kocasının ona dokunmasını ister.

Pazartesi sabahı kadın oğlunu bakıcıya bırakır. İşe gitmek için metroya biner, metro çok kalabalıktır. Kadın işe gider. İş yerinde hazırladıkları bir rapordan bahseder. Rapor çok önemlidir. Kadın raporla ilgili kimseyle konuşmaması için bir sözleşme imzalamıştır. Kadının patronu, onun nasıl olduğunu, hafta sonunun nasıl geçtiğini sormaz sadece raporla ilgili konuşur. Bu hafta çok önemlidir. Kadın öğle tatilinde Russell Meydanı'na gidip yemek yer. Bakıcıyı arayıp oğlunu sorar. Kocasını onu aramaz.

Akşam kadın eve geri döner. Kocasına hazırladıkları raporu anlatmayı çok ister. Hatta raporu rakip şirkete satması için kocasını cesaretlendirmek ister. Kocasını Bağdat'taki bir bombalamayla ilgili haberleri izler. Kadın izlemez, dergisini izlemeye çalışır. Kadın aslında o anda başka bir kanalda yayınlanan bir diziyi izlemek istemektedir.

Kadın oğlunu da alıp uzun bir uçak yolculuğuna çıkmak ister. Bunun hayalini kurar. Pazartesi gecesini kadın uykusundan kalkıp oğlu iyi mi diye bakmaya gider. Oğlunun nefes alıp verişini dinlerken yerde uyuya kalır. Sabaha karşı odasına gidip yatar ama uyuyamaz. Kocasının aldığı boyaları neden aldığını merak eder.

Salı sabahı kadın radyo dinler. Haberleri dinler ama dikkat edemez. Jonathan alt kata iner, takım elbise giymiştir, çok bakımlı görünüyordur. Kadınla ilgilenmez evden çıkar. Kadın buzluğu çözdürmeye uğraşır. Buzluktan aldığı buzları viskisine koyar. Sabah vaktinde viski içer. İşe gitmek için metroya biner, bir metro dergisi alır, karikatürlere ve fotoğraflara bakar. Dergide Gleneagles'ta yapılan eyleme katılan popçuların fotoğrafları vardır. Kadın popçular ve politikacılarla dalga geçer. Kadın işe gider. E postasına bakar, hazırladıkları raporla ilgili çok sayıda e posta olduğunu görür. Patronuyla konuşur, patronu raporla ilgili çok çalışmıştır. Kadından raporun bir çıktısını almasını ister.

Kadın çıktıyı yanlış kağıda alır. Patronu kadına çok kızar. Kadın ondan özür diler, patronu raporu önemsemediğini söyler. Kadının raporla ilgili çalışması için mesaiye kalması gerekir.

Salı gecesi kadın ofiste tek başına çalışır, sıkılır, patronunun masasına bakar, internette komik videolar arar, ertesi gün Tokyo'da açıklama yapacak olan Sebastian Coe'nun fotoğraflarına bakar. Akşam saat dokuz buçukta kadın patronunun masasından raporu alır, fotokopi makinesine gider, raporun fotokopisini çeker, faks makinesine gider, rakip firmanın telefon numarasını bulur, raporu fakslar.

Çarşamba günü kadın internetten Londra'nın 2012 olimpiyatlarına ev sahipliği yapacağını öğrenir. Buna şaşırır, tekrar tekrar habere bakar.

Perşembe günü kadın işe gitmez. Salı gecesi ofisteki tek çalışan o olduğu için, şirketten kovulur. Kadın bunu umursamaz. Kadın oğlunu bakıcıya bırakmaz. Yatağından oğlunu alıp kendi yanına getirir, onunla oynar, kocasının boyayı niçin aldığını, öğle yemeği vaktinde telefonda konuştuğunun kim olduğunu merak eder, sormaya cesaret edemez. Kadın oğluyla oynamaya devam eder, radyodan bir haber duyar, biri telefonla bağlanmıştı ve Russell Meydanı'nda duran bir otobüsten bahsetmektedir. (Londra Bombalamalarında patlayan otobüs.)

Altı

Jason İngiltere'de doğmadığını söylüyor. Oralı olmadığını, yarı İtalyan olduğunu söylüyor. Ailesinden bahsediyor. Annesi, babası ve ablasıyla aynı evde yaşadığını, ablasıyla ayrı odaları olduğunu söylüyor. Ailesinde herkesin birbirine benzediğini, onları ayırt edemediğini anlatıyor. Anne ve babasının her gün kavga ettiğinden bahsediyor. Onlardan hoşlanmadığını ama kendisinin onlar gibi olmadığını, onlar gibi davranmadığını söylüyor.

Jason ablasının gittiği liseye gittiğini ve orada herkesin ondan bahsettiğini anlatıyor. Jason bazı zamanlarda ablasının odasına girip yatağının altına saklandığından bahsediyor. Bir gün o yatağın altındayken ablası odaya geldiğini, çekmecesinden bir şeyler aldığını ve odadan ayrıldığını, kendisinin de yatağın altından çıkıp, dolabı açıp ellerini ablasının giysilerinin üstünde gezdirdiğini, sonra da bir ruj alıp sürdüğünü anlatıyor. Tüm bunlar Jason için bir şeylere hazırlık süreci.

Okuldaki birinden bahsediyor. İlk gördüğünde fark etmediği daha sonradan dikkatini çeken birini anlatıyor. Okuldan hoşlanmadığını, iyi bir okul olmadığını, çok saçma kuralların olduğunu, hocaların beceriksiz olduğunu anlatıyor.

Daha önce fark etmediği kişinin adının Lisa olduğunu öğreniyor. Adını yazıyor. Bilgisayar ile ilgili bir sertifika almak istediğinden bahsediyor ama artık alamayacağını düşünüyor.

Jason dünyada birçok yanlış şeyin olduğunu düşünüyor. Çevresinde yaşayan birçok kötü insandan bahsediyor. Hırsızlardan, serserilerden, çingenelerden, siyahlardan, beyazlardan ve kadınlardan bahsediyor. Ama kendisinin üstün olduğunu ve yoktan var olduğunu söylüyor ve dünyanın eskiden böyle olmadığını düşünüyor, şimdiyse neden böyle olduğunu bir anlam veremiyor. Bunu Lisa'ya soruyor. Lisa bir fikri olmadığını, onun kendisine anlatabileceğini söylüyor.

Jason Heathway'den geçerken üç kişi tarafından saldırıya uğruyor. Alışveriş merkezine doğru kaçıyor ama yakalanıyor. Serseriler tornavida ile yanağını deliyor. Jason alışveriş merkezinin tuvaletine gidip yüzünü yıkıyor. Eve gittiğinde ne olduğunu sorsalar da akşam yemekte Jason ailesine hiçbir şey anlatmıyor. Jason eskiden kötü şeyler yaptığı için böyle şeyleri hak ettiğini ama artık öyle davranmadığı için bunları hak etmediğini düşünüyor.

Jason sigara içiyor ve nasıl sigara içileceğini anlatıyor. Jason, cumartesi günü evde alt kata iniyor. Ablasının konseri izlediğini görüyor. Televizyonda Coldplay var. Jason çok

sinirleniyor, televizyona tekme atmak istiyor. Ablasına Snoop Dog'un ne zaman çıkacağını ve izleyip izlemeyeceğini soruyor. Ablası cevap vermiyor, Jason evden çıkıyor.

Jason, Lisa'nın adresini telefon rehberine buluyor ve evine gidiyor. Evin önünde duruyor. Lisa'yı beklerken köşedeki barın televizyonunda konseri görüyor. Sahnede Madonna var; "Hazır mısın Londra? Devrime hazır mısın? Tarihi değiştirmeye hazır mısın?" diyor.

Jason ertesi gün Lisa'nın evine tekrar gidiyor. Evde kimsenin olmadığını görüyor. Lisa'nın hafta sonu bir yerlere gittiğini düşünüyor. Beklerken bir sigara içiyor. Evin penceresine doğru yaklaşıyor. Oradan bakarken Lisa'yı ve kendisini televizyon izlerken hayal ediyor. Hayalinde Lisa'yla konserden Snoop Dog'dan olimpiyat şehrinin Londra olup olmayacağından, Londra'yı hiç sevmediğinden bahsediyor. Jason Londra'nın insan leşi koktuğunu düşünüyor.

Pazartesi gecesini Jason eve gittiğinde annesinin yüzünde morluklar görüyor. Babasının annesini tekrar dövmeye başladığını düşünüyor, bunu annesine sorsa da annesi cevap vermiyor.

Salı sabahı Jason Lisa'yı görüyor. Çok şık giyindiğini düşünüyor. Akşama doğru Lisa, yanından geçerken izin istiyor. Jason ona izin veriyor ancak Lisa'nın kendisine kaba davrandığını düşünüyor. Lisa daha sonra matematik bölüm başkanı ile konuşmaya başlıyor. Jason buna çok sinirleniyor.

Çarşamba günü Jason bir sonraki matematik dersinde sürekli konuşuyor. Hocası onu sınıftan atıyor ama Jason bir yere gitmiyor. Hocası onu zorlayınca Jason hocasını polise gitmekle tehdit ediyor. Jason hocasına Lisa'dan hoşlanıp hoşlanmadığını soruyor. Lisa'nın nerede yaşadığını bilip bilmediğini ve oraya gidip gitmediğini soruyor.

Jason Lisa'nın evine gidiyor. Bahçesinin duvarına oturuyor. Lisa, gitmesini istediğini söylese de Jason gitmiyor. Lisa'ya olimpiyatlar konusunda yanıldığını söylüyor. Haftasonu nerede olduğunu soruyor. Lisa, Jason'a gitmesini yoksa polisi arayacağını söylüyor. Jason Lisa'ya öğretmen ve öğrencilerin birbirlerine aşık olmaması gerektiğini ama Lisa'nın ona aşık olsaydı onu koruyacağını söylüyor. Lisa Jason'un söylediklerine hiçbir anlam vermiyor. Jason kendi üzerinde sigara söndürüyor.

Jason, tüm olanlardan sonra Lisa'ya işkence edebileceğini söylüyor. Jason yolda yürürken bir sarhoşla karşılaşılıyor. Sarhoşun ona ne yapacağını bilemediğinden tedirgin oluyor. Jason, en çok sarhoşlara gıcık olduğunu söylüyor. Ama adam ona gülümseyerek gidiyor.

Eve gidiyor. Odasına girip müzik dinlemeye başlıyor. Aslında o an lunaparkta trene binmek istiyor. Alt kattan annesi ile babasının sesini duyuyor ama inmiyor. Ablasının odasına gidip yatağın altına giriyor. Ablasının telefonu çalıyor. Jason ablasının telefonunu açmasını istemiyor. Akşam erkenden yatıyor, televizyon izlemiyor.

Jason, gelecekte insanların ona çok haklı olduğunu söyleyeceklerini düşünüyor. Gelecekte insanların, söylediklerini yapacaklarını; Führer gibi olacağını söylüyor.

Perşembe, tüm sabah boyunca ablası ile televizyon seyrediyor. Metro patlamalarının görüntülerini izliyor. Sürekli değişen görüntülere bakıyor. Her an bir şey olacakmış gibi hissediyor, olay yerini ve kokusunu merak ediyor. Jason, patlamanın görüntülerini izlerken Lisa'nın da o metrolardan birinde olmasını istiyor. Görüntülere baktığında her şeyin çok heyecanlı olduğunu düşünüyor. Ablasına bakıyor, gülüyor mu yoksa ağlıyor mu anlayamıyor.

Beş

*

Kız kardeş, erkek kardeşin evine gelmiştir. Konuşurlar. Çocuk, kıza ne kadar orada kalacağını sorar. Kız, yeteri kadar kalacağını söyler. Kız, çocuğa çok iyi ve çekici

gözüküğünü söyler. Hangi odada kalacağını sorar. Çocuk salondaki kanepeyi gösterir. Kız, çocuğun odasında kalmak istediğini söyler. Müzik dinlerler. Kız, çocuğa anne babalarını görüp görmediğini sorar. Çocuk, anne babalarının nasıl olduğundan bahseder. Onun onlara gidip gitmeyeceğini sorar. Kız çocuğa içki almasını söyler.

*

Kız ve çocuk televizyonda bir reality show izlerler. Kız televizyondaki insanların yaşadıkları travmaları anlatırken onları izlemenin garip ve komik olduğunu düşünür. Çocukla bunun üzerine konuşurlar. Televizyonda gördükleri o insanların hayatlarına bir şekilde devam ettiklerini, çoğu zaman mutlu olduklarını ama yaşadıkları şeyi tekrar anlatırken onlara bir şeyler olduğunu; boğazlarının düğümlendiğini, devam edemediklerini, ağladıklarını, televizyon karşısındaki insanların da her seferinde onları izleyip bakakaldıklarını, bundan etkilendiklerini, artık bunun bir formüle dönüştüğünü ve bunun zamanın en büyük başarılarından biri olduğunu söyler.

Kız, konuşmaya devam eder. Dilin insanların düşüncelerini kabızlaştırmak için kullanıldığını söyler. Dilin, tüm anlamını kaybettiğini söyler. Temel değerlerin ve kültürün temel ayrıcalıklarının onlardan koparıldığını düşünür. Çocuk, onların ne olduğunu sorar. Kız, küçük zevkler olduğunu söyler ve örnek verir; sevgiliyi dövme zevki, insanın kendi çocuğunu taciz ettiğinde hissettikleri, fiziksel engellilere ya da yanmış ya da cildi yaralı birine karşı duyulan dokunma arzusundan bahseder. Tüm bunların karşısında insanın iç güdüsel olarak kendini geri çektiğini söyler. Çocuk, kızın söylediklerine çok şaşırır.

*

Sabah uyanırlar. Çocuk kıza kahvaltı etmek isteyip istemediğini sorar. Kızın harika görüldüğünü, onu görmenin çok güzel olduğunu söyler. Dışarı çıkmak üzere konuşurlar.

*

Kız ve çocuk yıllardır kapalı olan The Midland Grand Hotel St. Pancras'a giderler. Çocuk otel hakkında hikayeler anlatır. Olimpiyatlar Londra'da yapılırsa otelin açılacağını söyler.

*

Çocuk kızını yıllardır kapalı olan British Museum'a götürür. Çocuk bütün şehrin hayaletli olduğunu düşündüğünü söyler. Şehrin çelişki ve karmaşa içinde olduğunu söyler. Kız, onu gördüğü için mutlu olduğunu söyler.

*

Kız ve çocuk evdedir. Kaçırdıkları konserden bahsederler. Çok sarhoşlardır. Çocuk kıza uzun zamandır nerde olduğunu sorar. Kız anlatmak istemez. Çocuk ona iyi olup olmadığını sorar. Kız pek iyi olmadığını söyler. Çocuk ne olduğunu sorar. Kız anlatmaz. Çocuk kızını yanına çağırır. Kimsenin onun gibi kokmadığını söyler.

*

Kız ve çocuk evdedirler. Çocuk kıza daha önce olimpiyatlara ev sahipliği yapmış şehirlerde neler olduğu üstüne örnekler verir. Londra'nın olimpiyatlara ev sahipliği yapmasının kabus olacağını söyler. Kız onu susturur yanına çağırır, ona dokunmasını söyler.

*

Kız ve çocuk sevişir.

*

Kız ve çocuk birbirlerinin kokuları üzerine konuşurlar. Kız çocuğa iyi olup olmadığını sorar. Çocuk, iyi olduğunu söyler. Kız, bunu yıllardır yapmak istediğini söyler. Çocuk ne yapacaklarını sorar. Kız bir şeyler yiyip film izleyebileceklerini, porno izleyebileceklerini söyler. Çocuk istemez. Kız, yürüyüşe çıkabileceklerini, bir şişe şarap

alıp evde oturup içebileceklerini söyler. Kız, çocuğun gülümsemesine şaşırıp neden gülümsediğini sorar. Çocuk, mutlu olduğunu söyler.

*

Çocuk ve kız, evin penceresinden karşıdaki evlere bakarlar. Karşıdaki insanların nasıl oldukları üzerine konuşurlar. Çocuk işe gitmez.

*

Kız çocuğa bir görev verse yapıp yapmayacağını sorar. Onun da kendisine bir görev verebileceğini söyler. Çocuk kabul eder. Kız çocuktan üzerini çıkarıp onun için on tane sınav çekmesini söyler. Çocuk sınav çeker.

*

Kız ve çocuk eve gelmişlerdir. Çocuk kızı bir şey için zorlar. Kız yapmak istemez. Çocuk anlaşmaları olduğunu hatırlatır. Kıza ona ne olduğunu sorar. Kız anlatmak istemez. En sonunda anlatır. Başka bir yere gittiğini, her şeyin daha güzel olacağını sandığını ama hiç bir şeyin öyle olmadığını, bir sürü değişik iş yapmak zorunda kaldığını, pasaportunun çalındığını ve geri döndüğünü söyler. Çocuk onu anlamadığını söyler. Kız da böyle düşünür. Kız çocuğu yatağa çağırır, bütün gece sevişebileceklerini söyler. Kız, kardeşine, onu çok sevdiğini ve onun da kendisini o kadar sevmesini ve bunun sonsuza kadar sürmesini istediğini ama bunun olmayacağını bildiğini söyler. Çocukta olmayacağını söyler.

*

Sabah kalkmışlardır. Çocuk işe gitmesi gerektiğini söyler. Kız gitmesini istemez. Çocuk gitmek zorunda olduğunu, yapması gereken şeyler olduğunu, önemli bir rapor hazırladıklarını, herkesin çok çalıştığını anlatır. Kız Londra'nın olimpiyatlara ev sahipliği yapacağı haberini çocuğa söyler. Çocuk bu habere ve haberi geç öğrendiklerine şaşırır. Kız çocuğun işe gitmemesi için onun istediği bir şeyi yapacağını söyler. Çocuk işe gitmek zorunda olduğunu anlatır. Kız onu bekleyeceğini, bütün gün

evde bekleyeceğini, konserde kaçırdıkları grubun albümlerini onun için indireceğini, döndüğünde ona güzel bir yemek yapacağını söyler. Kız çocuğa korkmaya mı başladın diye sorar.

*

Çocuk eve gelmiştir. Kız, geç kaldığını, onun için endişelendiğini, onu aramaya çalıştığını ama telefon sisteminin çökmüş olduğunu anlatır. Kız çocuğa nerede olduğunu sorar. Çocuk tüm metroları iptal ettiklerini, eve yürümek zorunda kaldığını anlatır. Kız çok korkmuştur, kardeşinin öldüğünü sanmıştır. Çocuk dışarısının çok kötü durumda olduğunu, herkesin yürüdüğünü, her yerin çok kalabalık olduğunu söyler. Çocuk kızdan evden gitmesini ister. Kız buna şaşırır. Çocuk kız kardeşine, gitmek zorunda olduğunu, böyle devam edemeyeceklerini, yaptıklarının yanlış olduğunu, buna izin vermeyeceğini söyler. Kız bunların dışarıdaki olaylarla bir alakasının olmadığını düşünür. Çocuk dışarıda her şeyin yerle bir olduğunu, artık dayanamayacağını, yaptıklarının bitmesini istediğini söyler. Kız çocuğu kendini öldürmekle tehdit eder. Çocuk kıza ona inanmadığını söyler.

*

Kızla çocuk vedalaşırlar. Çocuk kıza tekrar görüşeceklerini söyler. Anne babasına kızın gitmek zorunda kaldığını anlatacağını söyler. Kız çocuğa ne kadar ayrı kalacaklarını sorar. Çocuk yüzlerce yıl olması gerektiğini söyler. Çocuk tek düşündüğü şeyin o olduğunu ve bunun sağlıklı bir şey olmadığını, kızın ablası olduğunu söyler. Çocuk kıza unuttuğu eşyası varsa nereye yollayacağını sorar. Kız atmasını, internette satmasını ya da onda kalmasını söyler.

Dört

Adam evden çıktığında hava hala karanlıktır. Adam karısını ve çocuklarını öper, karısına onu arayacağını söyler, yola çıkar, yürür, çantası çok ağırdır, omuzları acır. Otobüse biner. Adam otobüse binen Bangladeşli bir çocuğu izler. Çocuk müzik dinler, otobüsün sağ tarafına oturur, adam çocuğun arkasına oturur, çocuğa bakar. Tam

arkasında eliyle nişan alır ve onu vurur gibi yapar. Otobüsteki metro dergisini alıp, burç yorumunu okur. Adam otobüsle yola devam ediyor, şehre yaklaşıyor, trafik yoğunlaşıyor. Adam trafikteki otobüslere, yük araçlarına ve içindeki şoförlere bakıyor.

Otobüs yola devam ederken, adam şoföre beyniyle sinyaller gönderiyor, kırmızı ışıklarda durmamasını, sağa dönüşlerde sola dönmesini, kaldırımların üzerinden geçmesini, o günden, o andan itibaren istediğini yapabileceğini, kuralların bittiğini, kanunların geçersiz olduğu günün o gün olduğunu söylüyor. Otobüsten iniyor, inerken şoföre teşekkür ediyor ama şoför adama hiçbir şey söylemiyor.

Adam gara doğru yürüyor. Canı kahve istiyor. Kahve alıyor. Metro istasyonu bir anda insanla doluyor. Adam insanları izliyor. İşe giden, kahvaltı etmeye çalışan, zimba gibi, yorgun, üstünü çekiştiren, bilgisayarlarında çalışan, hızla rapor hazırlamaya çalışan insanlardan bahsediyor.

Adam diğerleriyle farklı vagonlara yer ayırttıklarını, hiçbirinin diğerini geldi mi diye kontrol etmediğini, birbirlerine güvendiklerini söylüyor. Adam saat kaçta hangi trene bineceklerini, nerede tren değiştireceklerini, tüm ayrıntılarıyla yapılan güzergahı anlatıyor. Birbirleriyle konuşmayacaklarını, birbirleriyle selamlaşmayacaklarını, hiçbir şekilde iletişime geçmeyeceklerini, sadece bir mesaj atacaklarını söylüyor.

Adam havanın ısındığını, bu günün güzel bir gün olacağını, bu gün güneşin tüm İngiltere'nin üzerinde parlayacağını söylüyor.

Adam trene biniyor. Sırt çantasını bagaja koyuyor. Grubun ikinci üyesi trene biniyor, adamı görüyor yanından geçip başka bir vagona gidiyor. Birbirlerine hiçbir şey söylemiyorlar.

Adam vagondaki insanları izliyor. İçtiği kahveden midesi rahatsız oluyor. Soda içmek istiyor. Kahve aldığı yerde bademli kruvasan kalmadığı için sinirleniyor. Adam insanları izlemeye devam ediyor. Şık giyimli, genç bir adamın burnunu karıştırdığını ve

ağızına götürüp oynadığını görüyor. Karşısındaki kadına bakıyor. Kadının ağlamış olabileceğini düşünüyor ama ağlamadığını fark ediyor.

Trenin camından vuran güneş adamı bunaltıyor. Adam ceketini çıkartmak istiyor. Uyumaya çalışıyor. Uykuya dalıyor. Sonra bir anda telaşla uyanıp nerede olduğunu anlamaya çalışıyor. Adam bir şey unuttuğunu düşünüp duruyor. Bir kelime unutup unutmadığını soruyor. Bir yerde tren değiştiriyor ama bunu tam hatırlayamıyor. Doğuya doğru devam ediyor. Geçtiği yerdeki yerleri ve orada yaşayanları anlatıyor. Kimyasal gıda üretenleri ve bu gıdalarla beslenen gençlerin domuz gibi şiştiğini anlatıyor. Adam geçtiği yerlerde eroin kullanmanın daha nefis, internet seksinin daha çekici, televizyondaki dokuz yüz kanalın çok önemli, artık herkesin birer I-pod' da ihtiyacı olduğunu ve kimsenin metro dergisi bulamadığını söyler. Adam elinde olsa tüm bunları bombalayacağını söyler. Atları, demir kulübeleri, rüzgarın devirdiği ağaçları, telefon kulübelerini ve mezarlıkları hepsini patlatmak ister.

Derby'deki istasyonda grup bir araya gelir. Adamın orasıyla ilgili hatırladığı tek şey hepsinin ayrı noktalarda dururken aynı unisex kuaförü görmeleridir. Adam üçüncü kez trene biner, bu sefer uyumaya cesaret edemez. Adam müzik dinlemek ister, trenin diğer ucunda ince siyah çoraplı kadına bakarken, bir Pazar sabahı o kadınla yatakta uzanıp kruvasan yediklerini ve Pink Floyd dinlediklerini hayal eder.

Adam marketten saç boyası malzemesi aldığında verdiği kredi kartına ve imzaya kimsenin bakmadığını, film işinde olduğunu söylediğini anlatır. Adam sakız çiğnemek, bir gazetenin spor sayfasını okumak ister. Adam Londra'ya yaklaşır.

Adam perondan geçerken kimsenin biletini kontrol etmediğini söylüyor. St. Pancras Otel'i' ne bakıyor. Karısını arayıp çocuklarını okula götürmesini söylemek istiyor. Adam otelden metro istasyonuna doğru yürüyor. Yürürken çantasının ağırlığını hissetmiyor ve bir terslik olduğunu düşünüp çok korkuyor.

Olimpiyatlar için şehrin sokaklarında çalışma yapılıyor, adam yerdeki taşların kırıldığından, herkesin Londra'nın olimpiyat şehri seçildiğinden bahsetmesinden ve mutluluğundan ama kimsenin bunun ne anlama geleceğini bilmediğinden bahsediyor.

Adam bilet alıyor, grubun diğer üç üyesinden mesaj geliyor, hepsine cevap yolluyor. Perona gelip, trenin en kalabalık vagonunda yer buluyor. İnsanlar adamın çantasının büyüklüğünden rahatsız oluyor. Adam kendini çok hafiflemiş hissediyor. Tren yola çıkıyor ve sokakları geçerek devam ediyor.

Üç

Kadın ve adam bir barda buluşmuş sohbet ederler. Kadın adamın oğlunun fotoğrafına bakar, adamın oğlu üzerine konuşurlar. Adam oğlu için endişelerinden bahseder. Uzun süre sonra birbirlerini görmekten memnun olduklarını söylerler.

*

Kadın adama görüşmedikleri süre içinde neler yaptıklarından bahseder. Amerika'ya gidip, bir fakültede öğretmenlik yaptığından ama oradan hoşlanmadığı için iki yıl sonra geri döndüğünden ve dört yıldır öğretmenlik yapmadığından artık barlarda çalışmak istemediğinden, bunun için yaşlı olduğundan bahseder. Adam tüm bunları dinlerken kadının bundan sekiz yıl önce mezun olduğunu ve aralarında çok fazla yaş farkı olduğunu fark eder ve buna üzülür. Kadın tekrar öğretmenlik yapmak istemektedir. Bu konuyu adama açar, adam ona yardımcı olabileceğini söyler. Kadın adama yemek yiyip yemediğini sorar.

*

Kadın ve adam yemektedirler. Adam evliliğinin nasıl sona erdiğinden, eski karısından, oğlundan ve yeni yaşadığı yerden, yalnız yaşamayı sevdiğinden bahseder. İstedığı zaman dışarıda yemek yediğini, sinemaya gidip eve geç döndüğünü, alışveriş yaptığını, isterse gece masasında çıplak çalıştığını, parkta koşmaya başladığını anlatır. Adam kadına Londra'nın olimpiyatlara ev sahipliği yapmasının nasıl olacağını sorar. Adama

göre bu çok iyi bir şeydir. Kadın emin olmadığını söyler. Adam öğleden sonra Londra'nın 2012 olimpiyat şehri olduğunu öğrendiğinde arabada sevinçten çıldırdığını, kornaya bastığını ve caddedeki diğer arabalarla birlikte neredeyse bir parti yaptıklarını anlatır. Kadın hala bununla ilgili ne düşüneceğini bilememektedir.

*

Kadın ve adam, adamın evinin yakınında yürümektedirler. Adam kadına üşüyüp üşümediğini sorar. Kadın önünden geçtikleri müzeyi gösterip, adama müzeye gidip gitmediğini sorar. Adam gitmediğini söyler. Kadın müzenin içinde birçok oyuncak bebek olduğunu anlatır. Adama onu götüreceğini söyler. Adam şaşırır. Kadın adamla anlaşma yapar. Adamın ona iş bulması karşılığında onun da adamı müzeye götürüp, bebekleri göstereceğini söyler. Adam kadını evine kahve içmeye davet eder.

*

Adam, kahve hazırlamıştır, kadına ikram eder. Kahvenin dünyadaki en özel kahve olduğundan bahseder. Kadın adamın evini beğendiğini söyler. Daire üzerine konuşurlar. Adam kadına orada kalmasını teklif eder. Kadının onu yanlış anlamasını istemediğini, fazla bir odasının olduğunu, gece oradan otobüse binmenin tehlikeli olacağını, sabah ona kahvaltı hazırlayabileceğini söyler. Kadın cevap vermez. Adam özür diler. Kadın, eskiden onu sevdiğini ama adamın onun öğretmeni olduğunu ve kadını hiçbir zaman fark etmediğini söyler. Şimdi yaptığı teklifi etmemesi gerektiğini söyler.

*

Kadın ve adam evdedirler. Adam kadına kendi pijamalarından verir. Kadının sabah kaçta kalkacağını sorar, onu istediği saatte uyandırabileceğini çünkü kendisinin artık çok erken saatlerde uyandığını, neredeyse hiç uyuyamadığını söyler. Kadınla saat dokuzda, onu uyandırması üzere anlaşılırlar. Adam kadınla dans etmek ister.

*

Kadın ve adam dans ederler. Kadın adamın ağladığını sanır. Adama ağlayıp ağlamadığını sorar. Adam ağlamadığını söyler. Kadını taciz etmeye başlar. Kadın onu engellemeye çalışır. Adam kadını sevişmek için zorlar, kadına onu bu şekilde fark ettiğini söyler. Kadın adama vurur, uyuyacağı odanın kilidi olup olmadığını sorar. Bir yerde uyuması gerektiğini söyler. Kadın adama iktidarsız olduğunu, daha önce bunu fark etmediğini söyler.

*

Sabah olmuştur. Adam kadına kahvaltı hazırlamıştır. Kadından önceki gece yaptıklarından dolayı özür diler. Kadın kabul etmez. Gideceği yere tren olup olmadığını sorar. Adam gece kabus gördüğünü, kabusunda kadını gördüğünü, uyandığında karısının yanında olduğunu sandığını ama kimsenin yanında olmadığını, yalnız kaldığını anlatır. Adam, aklını yitirdiğini, iyi olmadığını, iyileşemeyeceğini söyler.

İki

Kadın, metrolarda, otobüslerde şoförlerin ve kondüktörlerin olmadığından, makinelerin kendi kendine çalıştığından bahseder. Bu kadının hoşuna gitmektedir. Kadın kimseyle konuşmak istemez.

Kadın hafta sonu yapılan konserden bahseder Konserdeki şeyin müzik olmadığını, kadının yok etmek isteyeceği her şeyin bir sembolü olduğunu, yapılanın bir 'hareket'miş gibi gözüktüğünü ancak yapılanın sadaka dağıtmaktan başka bir şeye yaramadığını, oradaki insanların meselesinin kendi kendilerini tebrik etme arzusundan öteye gidemediğini söyler.

Kadın bir makale üzerine çalışıyor. Hazırladığı makaleyi bitirip, otobüse biniyor, fakülteye kadar gidiyor. Hastane ve fakültenin arasından yürürken etrafa bakıyor. Kadın uzun süredir orada çalışmadığını anlatıyor. İnsanların ona karşı bakışlarını anlatıyor. Kadın, Dr. Schults için hazırladığı makaleyi bırakıp, evine dönüyor.

Eve eskiden yürüse de artık otobüse bindiğini söylüyor. Eve gidiyor, çay içiyor, camdan dışarı uzun süre bakmamaya çalışıyor. Uzun süre aynaya baktığında halüsinasyonlar görmeye başladığını söylüyor. Hayatın artık kendinde böyle bir etki yarattığını söylüyor.

Hayranlık ve korkuyla karışık duygularla televizyon izlediğini söylüyor. Kadın bazen yemek yiyip yemediğini hatırlamadığını söylüyor.

Kadın kimseyle görüşmediğini, konuşmadığını söylüyor. İnsanlarla konuşmak zorunda kaldığında ise insanların gözlerinden korktuğunu anlayabildiklerini anlatıyor.

Kadın Irak savaşının haberlerini izlediğini ve bunun uzun zamandır hiçbir şeyin vermediği hazzı yaşattığını anlatıyor. Bu hazzı eskiden oynadığı bilgisayar oyunlarında yaşadığı duygulara benzetiyor.

Akşamları kocasının sabahlığını giyip, perdeleri çektiğini, bazen perdeleri çekmediğini, komşularının onu izlemesi ihtimalinin hoşuna gittiğini, bilgisayarın başına geçtiğini, elini sabahlığın altına soktuğunu ve porno izlediğini anlatıyor. Porno filmlerin fragmanlarını izlediğini ve her fragmanın sonunda olan sahneyi anlatıyor. Orada izlediği kızın yüzünün ne kadar yorgun ve yıpranmış olduğunu düşünmeden duramadığını söylüyor. Makaleyi bıraktığı Dr. Schults'un onu aramadığını, hiçbir şekilde onunla iletişime geçmediğini söylüyor. Kadın gece bilmediği saatlerde yatmaya gidiyor.

Sabah uyanıyor. Her sabah kahvaltıda aynı şeyleri yediğinden bahsediyor. Kahvaltıdan sonra masasına gidip çalışmaya başlıyor. İki iş arasında, bir makaleyi bitirdiğinde eğer yeni bir sipariş almadıysa ekranın başına geçtiğinden ve ekranın çekimine kapıldığından bahsediyor.

Kendine yemek yapmak için dışarı alışverişe çıkmak, şehre inmek, bir müzeye gitmek, ekranın başından kalkmak zorunda olduğunu anlatıyor. Kadın yemek yapmak için

alışverişe çıkmaktan nefret ettiğini söylüyor. Markete gittiğinde oradaki insanlara baktığında ölümlle dolduğundan ve umutsuzluğa kapıldığından bahsediyor.

Kadın şehirdeki herkesin Londra'nın olimpiyat şehri olması ihtimalinden söz ettiğini ama bunun ona göre çok ironik olduğunu söylüyor. Çünkü orada yaşayanların çoğunun şişman olduklarını ve hiç spor yapmadıklarını ama sürekli atletlerden konuştuklarını anlatıyor.

Kadın yaz mevsiminde Londra'nın sıcağtan çekilmez bir yer olduğunu, metronun ve alışveriş merkezlerinin çok kötü olduğunu söylüyor.

Kadın izlediği pornodan bahsediyor. Filmdeki adamın, kızıdan, ona baba demesini istediğini, kızın yaşının küçük olduğunu ama bunun kendisini rahatsız etmediğini anlatıyor. Kadın iki günü porno izleyerek geçiriyor. Bazı görüntülerin kafatasının yanına yapıştığını söylüyor.

Kadın Çarşamba öğle saatinde Londra'nın 2012 Olimpiyatları'na ev sahipliği yapacağı açıklandığını ve herkesin buna çok sevindiğini anlatıyor. Birçok yerden canlı bağlantılarla kutlama sevinci yaşandığını, radyoların tekrar tekrar aynı haberi verip durduğunu, insanların arabaların içinde haberi duyduklarını ve sokaklarda korna çalıp, parti yaptıklarını, herkesin 2012' de kaç yaşında olacağını düşündüklerini söylüyor.

Eve döndüğünde Dr. Schults'un, telefonuna mesaj bıraktığını görüyor. Mesajı üç kere dinliyor. Müzik dinliyor, kendine bir viski koyuyor, sonra bir tane daha içiyor. Bir paket sigarayı bitiriyor. Kadın ölmeyeceğini fark ediyor. Yaşamaya devam edeceği için mutlu. Dr. Schults'un, kendisiyle konuşmak istediğini, ertesi gün onunla buluşacağını söylüyor. Kadın uyumuyor. Gece saat üçte bahçeye çıkıyor ve şehri dinliyor. Uzaktan gelen uğultular ve gümbürtüleri dinleyip, şehrin canlı olduğunu ve her an olağanüstü bir şey olacakmış gibi geldiğini söylüyor. Saatin kaç olduğunu bilmiyor, yatağına dönüyor. Bir sonraki ay seksen üç yaşında olacağını söylüyor.

Sabah kalkıyor, kahvaltı ediyor, giyiniyor ve fakülteye Dr. Schults'u görmeye gidiyor.

Kadın metro istasyonuna vardığında bir şeylerin ters gittiğini anlıyor. Kadın kimsenin bir şey söylemediğini, metro hatlarının, yolun iki tarafının kapatıldığını, şehir merkezindeki trafiğin kilitlenmiş olduğunu söylüyor. Kadın fakülteye yürüyerek gidiyor. Orada kimseyi bulamıyor. Kadın şehir merkezine kimsenin gelmediğini, kimsenin onu arayıp haber vermediğini söylüyor.

Kadın evine geri dönüyor. Evine yürürken otobüs duraklarında bekleyen insanlara bakıyor. Durakta benzeyen bir adamı kocasına benzetiyor, şaşırıyor. Ama adamın çok genç olduğunu söylüyor. Kadın, adama bakarken, adamın onu görmüş olabileceğinden endişe ediyor.

Kadın kocasıyla konuşuyor. Böyle günlerde, kocasını çocuk yapmama konusunda ikna ettiğine sevindiğini söylüyor. Kadın o gece şehirdeki herkesin evlerine yürüdüğünü düşünüyor.

Kadın evine yaklaştığında çok yorgun, ayaklarını hissetmiyor. Sokakta güzel bir koku olduğunu fark ediyor. Tavuk kokusunun geldiği eve doğru yürüyor. evin kapısını çalıyor. Karşısına çıkan kadınla konuşmaya başlıyor. Kadına kusura bakmamasını, yürürken tavuk kokusunu aldığını ve çok güzel koktuğunu söylemek istediğini anlatıyor. Evin sahibi teşekkür ediyor, mangal yaptıklarını söylüyor. Kadın, onun da kapıyı çalıp tavuktan biraz isterse ne olacağını merak ettiğini söylüyor. Ev sahibi kadına gülüyor. Kadın ona gülmesini istemiyor. Ev sahibi bunun kendisine komik geldiğini söylüyor. Kadına kaç yaşında olduğunu soruyor. Kadın buna bir anlam veremiyor. Ev sahibi kadının geri zekalı olduğunu düşünüyor ve ona beklemesini söylüyor. Biraz sonra geri geliyor. Kadına tavuğu veriyor, peçetesinin kalmadığını söylüyor. Kadın teşekkür ediyor. Ev sahibi ona bira da getireceğini ama vazgeçtiğini söylüyor. Kadın tavuğu alıyor, evine giriyor, ayaklarını hissetmiyor ve ağlıyor. Ağlamasına hiçbir anlam veremiyor.

Bir

Yedi Temmuz Londra Bombalamaları'nda hayatını kaybeden elli iki kişiyle, onların hayatlarıyla ilgili bilgiler, onları anmak için sırayla yazılmıştır.

4.4 OYUNUN İDEASI

Dünya insanlar giderek yabancılaşmakta ve yalnızlaşmaktadır. Sistemin yarattığı izolasyon ve atomizasyon tam anlamıyla pornografiktir. Bu durum insanı terörize etmekte ve şiddeti açığa çıkarmaktadır.

4.5 OYUNUN KONUSU

Ahlak – şiddet – yalnızlık.

4.6 OYUNUN TÜRÜ

Dram

4.7 OYUNUN TARZI

In Yer Face

4.7.1 In Yer Face'in Tanımı

In Yer Face, 'suratına' demektir. Öncelikle bu tanımın nereden geldiğine bakmak gerekmektedir. Bu terim yetmişlerde Amerikan spor muhabirleri tarafından kullanılmıştır. Zamanla günlük dilde, argoda kullanılagelmiştir. Bu terim, bize şu tanımları getirmektedir:

- Pervasızca saldırgan veya kışkırtıcı, görmezden gelinmesi ya da kaçınılması imkansız olan.
- Yüzleştiren.
- Bir şeyi yakından görmek zorunda bırakılmak, kişisel alanın işgali.
- Normal sınırların aşılması.

İşte In Yer Face (Suratına) tiyatro da, tüm bu tanımları kendinde taşımaktadır. Müstehcen dili,cinselliğin sahneye taşınması, farklı deneyimler yaşayan karakterleriyle, insanı tam da tanımlandığı gibi işgal eder. Aleks Sierz, In-Yer-Face Theatre: British Drama Today adlı kitabında, Suratına Tiyatro tanımını kısaca şöyle yapmaktadır:

Suratına tiyatronun en geniş tanımı şöyledir: Seyirciyi ensesinin kökünden tutup mesajı alıncaya kadar silkeleyen oyunların tümü. Bir sansasyon tiyatrosudur: Hem oyuncularını hem de seyircileri geleneksel tepkilerinin dışına iter, sinir uçlarına dokunur, alarma geçirir. Genellikle şok taktiklerine başvurur ya da şoke edicidir; çünkü söyleminde veya yapısında yeni ya d seyircinin alışık olduğundan çok daha cesur veya deneyseldir. Ahlaki normları sorgulayarak, sahnede nelerin gösterilip nelerin gösterilemeyeceğine dair hakim kanıları aşağılar; ayrıca çok daha ilkel duyguları da tıngırdatarak tabuları devirir, yasak olandan söz eder, rahatsızlık yaratır. En önemlisi, gerçekten kim olduğumuz hakkında bize daha çok şey anlatır. Sırtımızı geriye yaslayıp gördüklerimizi tarafsız bir şekilde değerlendirmemize izin veren tiyatro türlerinin aksine, suratına tiyatronun en iyi örnekleri derimizin altına nüfuz ederek bizi duygusal bir yolculuğa çıkarır. Bir diğer deyişle, suratına tiyatro deneyseldir, kuramsal değil. (Sierz 2010, s.18).

Suratına tiyatronun yazarları, bir akım ya da hareket yaratmak için bir araya gelmemiş olsalar da, aynı dönemlerde, aynı coğrafya, aynı yapı, politika içinde yetişmiş ve aynı

dertlere sahip, hikayeler yaratmak, anlatmak, sorular sormak isteyen gençlerden oluşmuştur ve yarattıkları yeni dil, biçim, doksanlarda İngiliz tiyatrosunda yeni bir eğilim başlatmıştır. Bu yazarların ilgilendikleri konular genellikle insanı rahatsız eden, kışkırtan ancak bir şekilde de cezbeden konulardır. Yazarlar gündeme getirdikleri konuyu, seyircinin alışkın olduğu şekilde göstermeyerek/anlatmayarak, bir şoka, kışkırtmaya sürükler seyirciyi/okuyucuyu. Genel yargılar, ahlak kuralları gibi toplum için tabu olanı deşer, böylece ‘normal’in, ‘insan’ın, ‘gerçek’in ne olduğunu sordurtur. Yazarlar, her anlatıda, insanın kimliğiyle, ne olduğuyla ilgili eylemler yaratır ve seyirci/okuyucuyla birlikte bunu deneyimler. İnsanın kendini tanıtlamak için yarattığı zıtlık kavramına, yaratılan tüm ayrımlara karşı bir kuşkuyla yaklaşır ve herkesin bunları sorgulamasını sağlar. İşte seyirciyi/okuyucuyu tedirgin eden şey, bu sorgulama sürecidir. O ana kadar kendi yarattığı kabukların içinde güvenli olan birey, uğradığı şokla, maruz kaldığı eylemden rahatsız olur ve bu durum onu, kendi dünyasını, var olduğunu düşündüğü dünyayı sorgulamaya iter:

Suratına tiyatro bizi sürekli –çok acı verici, ürkütücü, nahoş ya da şiddetli olduklarından- normalde kaçınacağımız duyguları ve fikirleri irdelemeye zorlar. Bu duygu ve fikirlerden kaçınmamız boşuna değildir, çünkü bize kötü bir gerçeği gösterirler: İnsanoğlunun ne kadar korkunç şeyleri yapma gücüne sahip olduğunu ve otokontrolünün sınırlarını hatırlatırlar. Mantıksızın gücüne ve dünyayı kavrayışımızdaki kırılmalığa dair ilkel korkularımızı depreştirirler. Aynı zamanda, diğer kültürel biçimler gibi, tiyatro da bu tür duyguların keşfine çıkılacak nispeten güvenli alanlar yaratır. Deneysel tiyatro, özellikle bu ‘güvende olma duygusunu’ bozmasından korkulan anlarda etkilidir. (a.g.e., ss.20-21)

In Yer Face’in biçimi de onu güçlü ve etkili kılar. Kimi oyunlarda doğalcılıktan, tümüyle uzaklaşılır ve seyirciyi sahnede gösterilenleri kabul etmesi zor bir duruma getirir. Kimi oyunlarda ise seyircinin kabul etmesi çok zor olan bir konu, eylem, kavramı, şok edici duyguları kullanılan biçimle, geleneksel bir tiyatro çerçevesine sokar ve seyirciyi bu atmosferin içine alır. Kimi oyunlardaysa komedi unsuru kullanılarak, atmosferden uzaklaştırma amacı güdülür. Komedi sayesinde duygusal gerginlik yatıştırılır ya da sahnede yaratılan kimlikler böylelikle seyirciye yaklaştırılır. Seyirci böylece, daha objektif analiz sürecine girebilecektir, bunun üzerinden de bir karara

varılacak, gerçekleşen eyleme karşı verilen tepki ya görmezden gelmek ya da gülmek olacaktır. Ancak kimsenin amacı, gelip geçici bir televizyon etkisi yaratmak değildir. Aksine amaç, seyircinin yarattığı tepkinin uzaması ve onu sorgulamaya zorlamasıdır.

Aslında burada şöyle bir karşılaştırma ve değerlendirme yapabiliriz; In Yer Face yazarları, tabi ki kendilerinden önceki yazarlar, akımlar, kuramlardan etkilenmiş ya da onları da beraberlerinde getirmiş, kendilerince bir sentez yapmışlardır. Artaud'nun Vahşet Tiyatrosu'nu da, Brecht'in 'Y Efekt'i'ni de, İngiliz tiyatrosunun geleneklerini de oyunlarında görmekteyiz. Ancak tüm bunlar, tarihin, insanın, sanatın, dünyanın değişimiyle birlikte, bir araya gelmiş ve dönüşmüş, yeni birer kimlik ve amaç kazanmıştır. Brecht, büyük olaylar, hikayeler anlatırken, 'Y Efekt'i'yle seyirciyi, bu büyük olayın içinde kaybolmaktan alıkoymuş, onu uzağa taşıyarak, verilmek istenen mesajı, daha net görmesini sağlamaya çalışmıştır. In Yer Face oyunlarında ise, yazarlar küçük olaylar ve hikayeler anlatmaktadırlar. Bu küçük hikayelerin içinde kullanılan 'Y Efekt'i' ise bir mesaj iletme kaygısı gütmmez. İnsanı hayret içinde bırakan şiddet, vahşet, acı gibi duygulara karşı oluşacak tepkinin ya da duyarsızlığın önüne geçmek, bir farkındalık yaratmak ister, tiyatroyu seyircinin katharsis yaşadığı bir alan olarak görmez. Çünkü suratına tiyatro her ne kadar antik tragedyalardaki gibi insanın gizli korkularını, zıtlıkları konu etse de amacı bu yolla seyirciyi tam tersi yarattığı etkiyle, aslında karşısında gördüğü ve iğrendiği/beğenmediği/küçümsediği kişiyle ne kadar benzer olabileceğini ve içindeki kötü hisleri açığa çıkarmasını, bununla yüzleşmesini ve tüm süreci sorgulamasını ister.

In Yer Face; öncüleri gibi, Artaud'dan da beslenir. İngiltere' de 1968 yılına kadar sansür devam etse de bir çok yazar Artaud'dan ders çıkarmıştır:

Tiyatro, seyircinin cinayete yatkın eğilimlerini, eotik saplantılarını, yabanılığını, karabasanlarını, yaşam ve nesnelere karşısında ütopyik duyumunu, hatta kana susamışlığını içeren düşlerini gerçekten sergileyemediği, onun düzmece ve aldatıcı bir düzlemde değil, içinden geldiğince arınmasını sağlayamadığı sürece kendini bulamaz, yani, gerçek bir yanılama aracı olamaz. (Artaud 1993, s.81).

Yıl 90'lara geldiğinde, toplumun çözüldüğünü, kişinin yalnızlaştığını gören yazarlar, Artaud'nun dediği gibi hem kendilerini, dünyayı, hayatı hem de tiyatroyu yeniden bulmaya çalıştılar. Sadece bunu 60'lar,70'ler ve 80'lerde yazanlardan biraz daha 'şiddet'li yaptılar.

Doksanlarda çıkan bu oyunların önceki yeni dalgalardan farklılıklarına bakacak olursak; estetik, politik, fikirsel ve dilsel olarak farklar var olduğunu görürüz. Oyunlarda kullanılan taciz, tecavüz, bağımlılık gibi kavramların metaforlaştırılması seksenlere göre daha ilericiydi, çünkü eskiye kıyasla bu oyunlar dünyayı daha karmaşık ve daha kışkırtıcı bir şekilde resmediyordu. Doksanların oyunlarında politik söylemler de değişmişti; yazarların en önemli özelliklerinden biri, sorduklara önemli sorulara cevap vermeyi doğrudan reddetmeleriydi ki, bu tavır da bazı kesimleri rahatsız etse de oldukça politikti. Fikirler açısından baktığımızda doksanlarda yazılan oyunların önceki yeni dalgalara kıyasla ideoloji yükünden ve mesaj kaygısından arınmış olduğunu görüyoruz. Dile baktığımızda, In Yer Face oyunlarının, önceki oyunlara kıyasla yarattığı dilin, daha enerjik, canlı, duyguların daha doğrudan ve aşırı olduğu böylece daha belgesel, doğal ama gerçekçi de olmayan bir ortam yaratıyordu.

Suratına tiyatro, yeni çağda, yeni ve farklı bir enerjiyle aslında, tiyatronun hep yaptığı şeyi, güzellik anlayışını, insanların hayata nasıl baktığını yeniden tanımlıyor.

4.8 ANA ÇATIŞMA

Ana çatışma; kişinin yaşadıkları karşısında, kendi istekleri, iç güdüleri, duygularıyla hareket etmek yerine, toplumsal değerlere uygun hareket etmek zorunda kalışı ve sisteme, toplumsal harekete karşı 'birey' olma, kendini var etme çabası.

4.9 ESERİN YAPISI

Oyun yedi bölümden oluşmaktadır. Sahneler yediden geriye doğru numaralandırılarak isimlendirilmiştir. Oyunun açılışı, 7 Temmuz bombalamalarında teröristlerin ele başı olduğu söylenen, Mohammed Sıddıq Khan'ın, bombalamalardan önce 1 Eylül tarihinde internette paylaştığı bir videodan alınan sözleriyle başlamaktadır:

Kısa ve öz konuşacağım çünkü söylenmesi gereken her şey benden daha iyi konuşmacılar tarafından size söylendi.

Ama söz size tesir etmiyor. Bu yüzden size anlayacağınız dilden konuşacağız. Kanımızla can verene kadar sözlerimiz ölüdür.

Sarı çizginin mümkün olduğu kadar gerisinde durmalısınız.

4.9.1 Başlangıç

'Yedi'de kadının, cumartesi sabahı (Live 8 konserinin yapıldığı gün) uyanmasıyla başlıyor. Perşembe sabahı radyoda dinlediği habere kadar olan bölüm, başlangıç. (Bebeklik)

4.9.2 Düğüm

'Altı' da, Jason'un ailesini, okulunu, dışarıda yaptıklarını ve aşık olduğu öğretmeniyle yaşadıklarını anlattığı bölüm düğüm. (Okul Çağı)

4.9.3 Gelişme

'Beş'te, abla kardeşin bir araya geldiği ve bir süre birlikte yaşadıkları, birbirlerine aşık olduklarını anladıkları bölüm, gelişme. (Aşıklar)

4.9.4 Doruk Noktası

'Dört'te, adamın sabah uyanıp yola çıktığını ve bir grupla birlikte metrolara, şehir merkezine gittiklerini anlattığı bölüm, doruk noktası. (Asker)

4.9.5 Çözüm

'Üç'te, kadının ve eski hocasının bir araya geldikleri ve adamın kadını taciz ettiği bölüm, çözüm. (İktidar)

4.9.6 Final

'İki'de, kadının cumartesi günü yapılan konserden, olimpiyatlardan, Londra'nın olimpiyat şehri seçilmesinden ve kendi yaşadıklarından bahsetmesinden, bombalamaların yaşandığı günü anlatmasından oluşan bölüm, final. (İhtiyarlık)

4.10 KARAKTERİN İNCELENMESİ

Oyundaki 'Yedi' isimli sahnedeki karakter incelenecektir;

Kadının ismi belirtilmemiştir. Evli, bir bebeği var. Büyük bir şehirde yaşıyor. Şehir merkezine uzak bir yerde yaşıyor. Bir şirkette çalışıyor. Şirkette bir rapor üzerine çalışıyor. Çok yoğun çalışıyor. Bebeğine bakıcı bakıyor. Bebeğiyle vakit geçirmek istiyor, kocasıyla pek konuşmuyor, kocasının onunla daha çok ilgilenmesini istiyor. Çalıştığı yerden çok memnun değil, patronundan hoşlanmıyor. Üzerine çalıştığı raporu, rakip şirkete satması için kocasını cesaretlendirmek istiyor. Ama bunu mesaiye kaldığı

bir akşam kendisi yapıyor. Bu yüzden işten kovuluyor. Kadın Perşembe günü, patlamaların olduğu gün, işten kovulduğu için evde kalıyor. Oğluyla vakit geçiriyor.

Karakterin büyük isteği; bir kadın ve anne olarak mutlu olmak.

Karakterin üstün amacı; hazırladığı raporu rakip şirkete göndermek.

4.11 KARAKTERİN YORUMU

Kadının cumartesi sabahından Perşembe günkü patlamanın yaşandığı sabaha kadar, tüm yaşadıklarını, anlattığı sahnede, günümüz dünyasında yaşayan bireyin sıkışmışlığı ve çaresizliğini, bir kadının gün içinde girdiği rolleri ve yapmak zorunda olduğu ama aslında istemediği şeyleri, bunlarla baş etmeye çabalayışını ve aslında modern dünyada kendimizce yarattığımız zorlukların içinde aslında ne kadar basit şeyler istediğimizi gördüm. Bir oyuncu olarak bu karakteri sahneye taşıırken, kendimden de getirebileceğim bir çok malzeme buldum. Çünkü yaşadığımız zaman ve koşullar, karşılaştığımız sorunlar ve aslında istediğimiz basit şeyler aynı. Her ne kadar dünyanın başka uçlarında yaşayan insanlar olsak da dünyadaki duyguların, acıların, eylemlerin aynı olması karakteri yorumlarken benim izleyeceğim yol olacaktır. Kadının istekleri kocasının onunla ilgilenmesi, çocuğuyla vakit geçirebilmek, tatile gitmek, sandalet almak gibi çok naif istekler. Bunların altında yatan tek duygu ise mutluluk. İşte karakteri canlandırmak için tüm olay örgüsüne hakimiyet dışında kadının sıkışmışlığına, isteklerine ve buna karşılık yaptığı eyleme bakarak, buradan bir yorum getirebilirim. Kadının istediği tek şey, mutlu olmak ve rahatlamaktır. Bunun çözümü ise çalıştığı şirketi bombalamak yani raporları rakip şirkete yollamak olacaktır. İşte bu duygu diğer karakterlerden biri olan bombacınıninkinden pek de farklı değildir. O zaman yapacağım şey aynı zamanda içimdeki bombacıyı bulmak da olacaktır.

5. SONUÇ

80 döneminin genel politikasıyla birlikte gelişen "bireyselleşme" tanımını, aslında Thatcher'in söylediği "Toplum diye bir şey yoktur. Sadece tekil erkekler ve kadınlar vardır." sözü açıklamaktadır. Bireyselleşme adı altında, toplumsal çözündürme ve globalleşme adı altında yürütülen kimiksizleştirme çabaları, son yirmi beş otuz yılda büyük başarıya ulaşmış ve böylece toplumdan, yalnızlaşan, iletişime geçemeyen, etkili düşünemeyen insanlar öbeğine geçiş tüm dünyada yeni bir değer haline getirilmiştir. Her ne kadar siyasi dünyada bu durum, yeni dünya düzeninin kurulmasında çok işe yarasa da, sosyal yaşama baktığımızda insanın üzerindeki etki, çok derin ve olumsuzdur. İnsanın toplum içinde kendini konumlandırılamayışı, tanımlayamaması, onu, izolasyona, yabancılaşmaya ve atomizasyona doğru götürmekte, bunların sonucu ise farklı boyutlarda, şiddetin açığa çıkmasına yol açmaktadır.

Oyunun asıl anlatmaya çalıştığı, bu duruma gelen insanların, hayatın akışı içinde olmalarına rağmen, yaşadıkları ahlaksal dönüşümler, yalnızlık ve şiddet hallerinin, bireye ve topluma yansımalarıdır. Tüm bu temaları oyunun her bölümünde görüyoruz. Bir arada yaşayan altı hikayenin birbirinden ne kadar kopuk ve kendi içlerinde ne kadar izole olduğunu anlatıyor Pornografi bizlere. Ayrıca her bölümün daha derine inen kendi içinde anlattığı yabancılaşmaya dair özel bir hikayesi de var. Altı parçada gördüğümüz bütün karakterlerin, kendi yalnızlıkları, kendilerine, çevreye, yaşadıkları şehre ve topluma yabancılaşmalarını görürken, hikayelerde, karı-koca, baba-oğul, kardeşler, öğretmen-öğrenci gibi bizim için toplumda ahlaki değerler biçtiğimiz figürler üzerinden ayrıca bir sorgulamaya da gidiyoruz. Bütün bunlar bize, bireyin, kendi içindeki deformasyonunu ve bireyin içinde bulunduğu toplumun deformasyonunu gösteriyor.

Terör konusuna gelecek olursak, oyunun terör dinamiği üzerinden yürümediğini görürüz. Bu dinamik üzerinden sosyal bir takım hareketlenmelerin nasıl geliştiği, insanların bu duruma bakış açısı da sorgulanmakta. Yalnızlaşan bireyin toplumsal olaylara bakışı, bir araya gelme güdüsü, teröre karşı pozisyonu, olimpiyat şehri olmak, G-8 zirvesine karşı duruş, Live 8 konseriyle yapılan yardım gibi, sosyal, toplumsal yapıyla bir araya gelmek üzerinden işliyor aslında oyun. Böylece terör bir merkezden

çok bu sosyal yapıların oluşmasındaki bir öge haline geliyor. Ve bu dört olay bize şunu gösteriyor; insan her ne kadar yalnızlaşsa da, kendini tanımlamak ve sosyalleşmek, topluluk haline gelmek istiyor. Buradan yola çıktığımızda ise tekrar başa dönüyoruz. Bizim kafatasımızın içine kazınan "Toplum diye bir şey yoktur, birey vardır." cümlesinin içinin ne kadar boş olduğunu anlıyoruz. Çünkü toplumsal değerler, her ne kadar dejenere olduysa da hala var ve insanlar hala bu değerler üzerinden kendini var etmeye ve yaşamaya çalışıyor. Zaten oyundaki karakterlerde kendilerini tüm bu değerler üzerinden tanımlayamadığı an bir patlamaya doğru gidiyor. Şirketinin gizli raporunu rakip firmaya yollayan yalnız bir kadının, karısını ve çocuklarını bırakıp şehri bombalamaya giden bir bombacıdan pek de bir farkı kalmıyor bu durumda. Aradaki fark patlamanın yani, atomizasyon sonucu ortaya çıkan şiddetin frekansıdır, aslında duygular çok benzer.

Kapitalizm, bireyi yücelttiğini iddia eder. Ancak yeni dünya düzeninin sonucunun bireyin ezildiği bir dünya olması durumu tuhaflaştıran şey. Varılan durum, bireyin, küçüldüğü, yalnızlaştığı ve yok olduğu bir hale gelmesiyle sonuçlanıyor. "Tüketim toplumu" diye tanımlanan toplumun aslında giderek kendini tükettiğini görmekteyiz ve işte bu durum pornografik bir durum.

Birey kendini toplumsal yapının içinde tanımlıyor, yani onun için toplumla ilişki halinde, insanın toplumsal değerlerle ilişki halinde olması gerekiyor ki kendini var edebilsin. Ahlak kurallarını da oluşturan toplumsal değerler bireyin kimliğini belirliyor. Bu ilişkinin bağları kesildiği zaman, bireyi tek başına bıraktığında, tek tek birbirinden bağımsız birimler haline dönüştüğü için de, toplumsal değerlerin hiç bir anlamı kalmıyor. Bu hal de, insanı ya depresif bir hale sokuyor ya da şiddet ögesini yükseltiyor.

Oyunun içindeki doğru cümleyi çok net bir yere oturtmakta pek doğru değil galiba. Çünkü oyun sürecinde kafa karışıklığı yaşanıyor ve bu kafa karışıklığı gündelik hayatımızdaki halimizin aynısı. Oyundaki karakterlerin de hali bu. Sıradan yaşamlarına devam ediyorlar, edebiliyoruz. Etrafımızda birçok şey olurken, gelişirken, biz, anı yaşıyoruz ve tüm olayları kafamızın bir kenarına atıp görmezden gelmeye çalışıyoruz ki buna rağmen dış dünyanın etkisini içten içe yaşıyoruz. Oyunda da süreç olarak tam

böyle bir gelişim söz konusu. Pornografinin tanımları da böylece tam olarak işlenmekte. Karakterler, hikayeler, durumlar olduğu gibi aktarılıyor, bir gönderme yapmaya çalışmıyor metin.

Oyunda karakterlerin geçmişi ya da geleceğiyle ilgilenilmiyor. Beş günlük süreçte bütün bu olayların, onları neye motive ettiğini görüyoruz. Anın, durumun neye motive ettiğini görürken, bunun ötesinde başka çok güçlü toplumsal durumların, karakterlerin asıl motivasyonlarını etkilemediğini ya da karakterlerin bu durumlardan etkilendiklerinin farkında olmadıklarını görüyoruz. Bu büyük olaylar, bizi dönüştürüyor, değiştiriyor ama hayatın akışını birebir etkilemeyebiliyor. Bu olaylar, bizi değiştirirken, direkt toplumsal hayatın içine sokmadan değiştirmekte. Çünkü bize sürekli "birey" olduğumuz hatırlatılırken, böyle bir ortamda etkin olmamız neredeyse imkansız bir hale getirilmekte. Bizleri dönüştüren toplumsal olaylar olsa da, yalnız kalan, yine birey oluyor. İşte yabancılaşma yaşamamıza sebep olan şey de bu.

Oyunda geçen mekanlar, sokaklar karakterlerin şehre ne kadar yabancılaştığını gösteriyor bizlere. Karakterlerin şehirle ilişkileri de ezberci ya da yabancı bir yaklaşım. Bu da bize yaşadığımız mekan, çevreyi ne kadar sahipleniyoruz sorusunu sorduruyor.

Bir başka konu da ötekileştirme. Öteki kavramının her bölümde bir parçasını görmekteyiz. Din üzerinden, ırk üzerinden, yaşanılan yer, sosyo-ekonomik farklılık üzerinden, cinsiyet üzerinden, mesleki üst ilişki üzerinden ve hatta yaş üzerinden ötekileştirmeler söz konusu oyunda. Ve tüm bu ötekileştirmelerin asıl sebebinin; insanın diğerini yok sayarak, görmezden gelerek ve böylece kendinden uzaklaştırarak kendini korumaya almaya çabası, kendini temize çıkarmaya çalışma çabası olduğunu görüyoruz.

Bu çalışmada oyun ve karakteri bir oyuncu olarak inceleyip, hikayenin tam olarak ne anlatmaya; yazarın, oyun, yarattığı olay ve karakterler üzerinden gerçek yaşamımızla nasıl bir bağ kurmaya çalıştığını anlamaya, oyun üzerinden, benim, dünyaya, hayata, yaşanan olaylara nasıl bir bakış açısı geliştirdiğimi fark etmeye ve böylece canlandıracağım karakterle benzer ya da farklı olan özelliklerimi ortaya çıkarmaya özen gösterdim. Bunun için oyunun benim için ne ifade ettiğini oyunun cümlesinin ne

olduđunu bulmam gerekti. Sonuç olarak, bir oyuncu olarak oyuna bakıř aım, oyun ile ilgili dūřüncelerim řu dođrultudadır;

Oyun şiddeti, yalnızlığı ve ahlaksal problemleri konu ediyor ve bunları depresif ya da karanlık bir gerçeklikte anlatıyor olabilir, seyirciye bir çözüm yolu sunmuyor gibi gözüküyor ve bu yüzden de umutsuz bir duyguya sürüklüyor olabilir. Ancak aslında söylediği şey çok basit ve çok naif işte bu nedenle, oyun karanlık ya da umutsuz değil. Aslında yazarın söylemeye çalıştığı şey şu: "Evet dünya çok mutsuz bir yer gibi görünebilir hatta öyle de olabilir ancak her şeyin iyi olması için kendi doğru cümleni sen bulmalısın."

KAYNAKÇA

- Artaud, A., 1993. *Tiyatro ve ikizi*. Bahadır Gülmez (Çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yay.
- Innes, C., 2004. *Avant- Garde tiyatro 1892-1992*. Beliz Güçbilmez, Aziz V. Kahraman (Çev.), Ankara: Dost Kitabevi
- Innes, C., 1992. *Modern British drama: 1890-1990*. Cambridge University Press
- Kott, J., 1999. *Çağdaşımız Shakespeare*. Teoman Güney (Çev.), İstanbul: Mitos-Boyut
- Ravenhill, M., 1998. *Shopping and f***ing*. Ece Dizdar (Çev.), Dot Tiyatrosu
- Shakespeare, W., 2010. *Size nasıl geliyorsa*. Bülent Bozkurt (Çev.), İstanbul: Remzi Kitabevi
- Sierz, A., 2010. *Suratına tiyatro – Britanya’da In-Yer-Face tiyatrosu*. Selin Girit (Çev.), İstanbul: Mitos-Boyut Yayınları
- Sierz, A., 2010. *The Methuen drama book of twenty-first century British plays*. Methuen/Drama
- Stephens, S., 2010. *Pornografi*. Pınar Töre (Çev.), Dot Tiyatrosu
- Stephens, S., 2010. *Punk Rock*. Pınar Töre (Çev.), Dot Tiyatrosu
- Wright, E., 1998. *Postmodern Brecht*. Ayşegül Bahcivan (Çev.), Ankara: Dost Kitabevi